

Naš tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 26

V Celovcu, dne 26. junija 1952

Cena 1 šiling

Političen obisk

Skoraj teden dni se je avstrijski zunanji minister dr. Gruber mudil na političnem obisku v Jugoslaviji.

Brez dvoma ta obisk v sedanjem trenutku odgovarja tako politični nujnosti kakor tudi gospodarski potrebi obeh držav. Ponovno smo že v našem listu naglasili, da sosedstvo dveh držav naravnost kriči po urejenih političnih in gospodarskih odnosih med obema državama. Obe državi sta trpeli veliko škodo radi neurejenih medsebojnih odnosov.

Obisk avstrijskega zunanjega ministra je bil v tem trenutku gospodarska nujnost, smo rekli zgoraj. Dnevno beremo v avstrijskih listih, da avstrijski izvoz močno nazaduje. Jasno je, da se s tem krčijo tudi možnosti uvoza. Dokler za svoje blago nič ali vsaj premalo izkupim, tako dolgo ne morem kupovati. Avstrija pa je po svoji industriji navezana na uvoz surovin, zaradi preživljanja prebivalstva pa na uvoz živil. Pač pa more Avstrija izvažati industrijske, predvsem elektrotehnične izdelke. Ravno te in take izdelke pa Jugoslavija pri svojem velikem načrtu elektrifikacije nujno potrebuje. Zato so v Beogradu zelo verjetno zaradi medsebojnega izmenjavanja blaga največ govorili, ker sta obe državi na tem najbolj zainteresirani.

Drugo važno vprašanje pa je ureditev izrabe vodovja Drave. Kakor znano imamo na avstrijski strani dve veliki elektrarni in sicer v Zrhabeku in v Labodu. Tu vodo zapirajo in po potrebi izpuščajo oziroma porabljajo za proizvodnjo toka. To so še do nedavnega časa vršili deloma po potrebi deloma pa namenoma tudi tako, da je voda na jugoslovanske elektrarne na Dravi pritekla ravno tedaj, ko je tam niso mogli izrabiti. Zato so morali dati neizrabljeni vodi prost odtok, ker pri elektrarnah na Fali in na Mariborskem otoku naprave niso tako velike, da bi mogle vodo zajeti do trenutka možnosti izrabe. Ker nadalje na jugoslovanski strani niti niso vedeli, kdaj in v kaki množini bodo na avstrijski strani sprostiti vodni tok, so tam nastajale velike težave glede množine vode. V zadnjih mesecih pa so se vendar tako daleč sporazumeli, da se o spuščanju vode medsebojno obveščajo in morejo sedaj tudi jugoslovanske elektrarne to vodo izrabiti, za kar potem oddajajo jugoslovanske elektrarne tok deloma tudi v avstrijsko omrežje.

Ne bi smelo biti treznega človeka, ki se ob ureditvi medsebojnih gospodarskih odnosov ne bi odkrito veselil. Ob neki drugi priliki smo že zapisali, da strelji na državni meji niso znak urejenih gospodarskih in političnih razmer med sosednjima državama.

Po vsej verjetnosti pa gospodarska vprašanja niso bila edina točka razgovorov med avstrijskim zunanjim ministrom Gruberjem in jugoslovanskimi ministri. Obe državi igrata v zapadnem političnem in strateškem načrtu gotovo vlogo. Avstrija predvsem po svoji legi, Jugoslavija pa po svoji legi in po vojaški moči. Tudi to vprašanje igra danes pri zaostrenem položaju med Evropo in Vzhodom veliko vlogo.

Nečesa pa, kar smo predvsem brali v jugoslovanskih listih v zvezi z obiskom zunanjega ministra Gruberja v Jugoslaviji, nikakor ne moremo odobravati. Beograjski list „Politika“, in za tem listom vsi drugi, so zapisali, da se je položaj koroških Slovencev v zadnjem času v njihov prid tako bistveno spremenil, da zaradi tega ni nobene ovire za dobro prijateljstvo in sosedstvo med Avstrijo in Jugoslavijo. Brez dvoma bi bili ravno mi koroški Slovenci take spremembe najbolj veseli in bi tako sprejembo tudi prvi morali občutiti na lastni koži. Na žalost pa se pri vsej svoji skromnosti nismo mogli ne v zadnjih in ne v prejšnjih mesecih dokopati do spoznanja,

Po obisku v Jugoslaviji

Avstrijski zunanji minister dr. Karel Gruber je odpotoval v jugoslovansko letalo dne 19. junija iz Graza v Beograd. Na letališču v Beogradu sta ga sprejela med drugimi namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra Veljko Vlahović in član politbiroja Milovan Djilas.

V Beogradu

Dne 20. junija je obiskal avstrijski zunanji minister predsednika jugoslovanske Narodne skupščine dr. Ivana Ribarja, nato pa se je razgovarjal z namestnikom jugoslovanskega zunanjega ministra. Opoldne je bil na obedu v Belem dvoru, kjer ga je pozdravil jugoslovanski notranji minister Ranković. V svojem pozdravu je jugoslovanski notranji minister poudaril tudi važnost pravično urejenega vprašanja narodnih manjšin kot pogoj dobrega prijateljstva in sosedstva, kar je v svojem odgovoru potrdil tudi minister dr. Gruber. — Zvečer je priredil v čast dr. Gruberja jugoslovanski namestnik zunanjega ministra slovesen sprejem, katerega so se udeležili diplomatski zastopniki v Beogradu in številni inozemski častniki.

Dne 21. junija je obiskal dr. Gruber grob neznane junaka na Avali, zvečer pa je priredil avstrijski poslanik v Beogradu slovesen sprejem, katerega so se udeležili člani jugoslovanske vlade, inozemski diplomati (tudi sovjetski), nakar je odpotoval dr. Gruber v Istro in je prebil nedeljo v Opatiji.

Na Brionih

Dne 23. junija se je odpeljal dr. Gruber v spremstvu avstrijskega poslanika v Beogradu na otok Brioni, kjer ga je sprejel predsednik jugoslovanske vlade maršal

Tito. Daljšega razgovora sta se udeležila tudi oba namestnika jugoslovanskega zunanjega ministra, Vlahović in Mates, ter jugoslovanski poslanik na Dunaju, Viktor Repić. — Pri slavnostnem obedu je nazdravil maršal Tito avstrijskemu zun. ministru in je v svojem govoru poudaril važnost dobrih gospodarskih, kulturnih in političnih odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo. Nadalje je zagotovil maršal Tito, da more računati Avstrija pri borbi za dosego svoje samostojnosti na popolno pomoč Jugoslavije.

Dne 24. junija je govoril dr. Gruber na Brionih častnikom o važnosti razgovorov z maršalom Titom in je poudaril, da je bil dosežen pri njegovem obisku v Jugoslaviji popoln uspeh. Vsa medsebojna vprašanja so razpravljali v duhu medsebojnega zaupanja in prijateljstva. Popoldne se je vrnil dr. Gruber z jugoslovanskim letalom nazaj v Avstrijo.

Vsebina razgovorov

Ob svojem pristanku v Grazu je izjavil dr. Gruber, da je bilo izdano o razgovorih v Jugoslaviji posebno obvestilo, v katerem je v glavnem rečeno:

„Jugoslavija želi čimprej vzpostaviti popolne neodvisnosti Avstrije. — Medsebojni blagovni promet je treba povečati. — Dosežen je bil sporazum o avstrijskih dvo-lastnikih in zastopniki obeh držav se bodo sestali v kratkem v Gleichenbergu na Štajerskem, da bi se dogovorili o pogodbi zaradi malega obmejnega prometa. — O nujnosti zadovoljive ureditve vprašanja položaja jugoslovanskih manjšin v Avstriji so se zastopniki obeh držav razgovarjali v duhu prijateljskega sodelovanja.“

Zračni napadi na Koreji

Zvezniška letala (preko 500) so napadla začetkom tedna elektrarne Suho na reki Yalu ob korejsko-kitajski meji. Te elektrarne so največje elektrarne v Aziji in so prekrbovale s tokom vso Severno Korejo, velik del Mandžurije do Mukdena in pa sovjetska pristanišča Vladivostok in Dajren. Vse naprave so popolnoma porušene.

Ta napad tolmačijo nekateri kot znak, da ni mogoče več računati na sporazum pri pogajanjih za premirje v Panmundžonu in da se bodo začeli boji v večjem obsegu. Deloma računajo tudi s tem, da bi napad na elektrarne ob kitajski meji mogel povzročiti odkrit spor s komunistično Kitajsko.

Na Korejo je bil prestavljen vrhovni poveljnik britanskih čet v Avstriji, general West.

da bi se razmere v naš prid spremenile.

Prej ko slej obtsoja pismo g. zveznega kanclerja Figla g. deželnemu glavarju Wendenig z dne 15. februarja 1950, kjer drug na drugega valita odgovornost za odnose do manjšine in ne eden in ne drugi noče biti za razmere odgovoren.

Šele v zadnjih tednih smo doživeli nečastno, da ne rečemo nesramno gonjo okoli vindisarjev in okoli ljudskega štetja, zadeva, pri kateri po odloku deželnega glavarja nobene stranke na žalost ne moremo izvesti.

V zadnjih tednih se ponavlja in zaostreje gonja proti dvojezični šoli.

Naglasiti moramo, da zadeva nadzorstva dvojezičnih šol tudi danes še ni rešena, kljub vsem naporom z naše strani. Nerešeno je vprašanje slovenske kmetijske šole in slovenskih gospodinjstev šol. Nerešeno je vprašanje slovenske gimnazije. Nerešeno je vprašanje učiteljskega in celo malenkostne spremembe, ki so že dolge mesece v teku,

Sovjeti in Trst

Sovjetski poslanik v Rimu je izročil ameriškem in britanskemu poslaniku v Rimu posebno noto sovjetske vlade, v kateri ta protestira proti večjim pravicam Italije v Trstu, ker bi pomenilo to kršitev italijanske mirovne pogodbe.

Posvetovanje v Londonu

V Londonu je prispel ameriški zunanji minister Dean Acheson, ki se je razgovarjal z britanskim zunanjim ministrom o odgovoru zapadnih sil Sovjetski zvezi o nemškem vprašanju. Razgovorov se bo udeležil tudi francoski zunanji minister. — Po razgovorih bo odpotoval Dean Acheson v Berlin, nato pa na Dunaj.

ne pridejo korak naprej.

Naglasiti moramo, da je nerešeno vprašanje pristojnosti v manjšinskih vprašanjih. Dokler pa ta zadeva ni našla rešitve, tako dolgo se odlagajo slovenski akti ali akti v slovenskih zadevah v predale in na omare, kjer potem obstojajo pač prevelike možnosti, da se taki akti zgubijo.

Ne prikrivajmo si dejstva: Prijateljstvo, ki je zgrajeno na puhlih in trhljih osnovah, ne more držati. To je dejstvo, katero smo preizkusili v zadnjem desetletju.

Druga nujna ugotovitev, ki se nam istakotako vsiljuje ravno danes ob priliki tega političnega obiska, pa je: manjšina ni, ne sme biti in ne more biti na prodaj za nobeno barantanje. Prehudo so tako barantanje plačale nemške manjšine.

Veslimo se zbliznanja med obema državama. Največji korak pa bo v tem pogledu storjen s popolno politično, gospodarsko in kulturno enakopravnostjo koroških Slovencev kot narodne celote.

Damske bluze

že od š 52.—

v veliki izbiri

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

KRATKE VESTI

Dunajski pomožni nadškof dr. Jachym je v svojem predavanju o položaju Cerkve v Avstriji izjavil, da zahteva Cerkve pravno urejeno razmerje do države, da pa noče Cerkve od države nobene milosti, ampak le popravo krivic. Nadalje je izjavil pomožni nadškof, da se bori Cerkve povsod za svobodo in dostojanstvo človeka.

Sovjetske oblasti v Avstriji so dovolile la- dijski promet na Donavi od Linza do Dunaja. Tako bo verjetno prihodnji mesec po desetih letih spet vzpostavljena plovba na tem odseku Donave.

Zvezni minister za kmetijstvo je izjavil, da moremo letos pričakovati v Avstriji dobro letino.

V zunanjepolitičnem odseku francoske poslanske zbornice je poročal poslanec Schmitter tudi o avstrijski državni pogodbi in je pri tem omenil, da Sovjetska zveza še ni odgovorila na predlog zapadnih zveznikov z dne 13. marca letos o skrajšani avstrijski državni pogodbi.

Od 29. junija do 13. julija letos bo v Trstu mednarodni velesejem, katerega se bodo udeležili razstavljalci z vseh delov sveta. V okviru velesejma bo med drugim posebna razstava kave in posebna lesna razstava.

Predsednik Truman je podpisal zakon o pomoči inozemstvu. Zakon predvideva gospodarsko in vojaško pomoč v vsoti 6 milijard 447.730.750 dolarjev.

Jugoslovanski poslanik v Turčiji, Ljubomir Radovanović, je izjavil na častniški konferenci v Carigradu, da so odnosi med Turčijo in Jugoslavijo vedno bolj prijateljski.

Novi vrhovni poveljnik vojnih sil Atlantske zveze, general Ridgway, je obiskal Rim, nato pa je nadzoroval čete Atlantske zveze v Vidmu (Udine); mudil se je tudi v Gorici ter na italijansko-jugoslovansko-avstrijski meji. Od tu je general odpotoval v Nemčijo.

Šef generalnega štaba vojnih sil Atlantske zveze, general Gruenther, je sporočil, da so končani načrti o obrambi pred morebitnim napadom iz Vzhoda. Pri tem je general cenil vojsko Sovjetske zveze na 175 divizij, 25.000 letal in 300 podmornic.

Po poročilih zapadno-nemške vlade ima Češkoslovaška 22 provovrnske oboroženih divizij in vsa težka industrija Češkoslovaške je zaposlena z izdelovanjem orožja.

Državni predsednik Poljske in šef poljske komunistične stranke, Boleslav Bjerut, je zahteval pojačano oboroževanje poljske vojske, kar je potrebno „zaradi vedno večje napadalnosti ameriške zunanje politike“.

Vlada južnoameriške republike Venezuele je po prekinitvi diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo prekinila tudi diplomatske zveze s Češkoslovaško.

Vzhodno-nemške oblasti tudi letos obtožujejo Amerikance, da mečejo iz letal krompirjeve hrošče na krompirišča v Vzhodni Nemčiji.

V Burmi v vzhodni Aziji je severno od Ranguna iztiril vlak, ki je zavezil na mino, ki so jo položili komunistični uporniki. Uporniki so izropali vlak, in streljali na potnike, lokomotivo so razstrelili. Okrog 15 potnikov je bilo mrtvih.

Na braziljanskem otoku Anchieta, kjer so zaprti najbolj nevarni zločinci Brazilijske, je prišlo do upora. Kaznjenci so pobili 10 paznikov in 5 civilistov; vkrcali so se nato v čolne in so se odpeljali do celine, kjer je prišlo med uporniki in rednimi orožniškimi skupinami do krvavih bojov.

Švicarska ekspedicija, ki je poizkušala doseči najvišji vrh sveta, Mount Everest, ki je visok 8.800m, je dosegla le višino 8.100m, nakar se je morala vrniti.

Politični teden

Po svetu ...

Podoba je, da so prav imeli oni, ki so trdili, da je imenovanje Gromika za veleposlanika v Londonu znak za nov sunek sovjetske diplomacije, tokrat na drugem področju, na drugačen način, toda z istim stremeljenjem.

Pod pogodbami držav Atlantske zveze in pod nemško mirovno pogodbo so sicer podpisali odgovornih državnikov, vendar morajo te pogodbe potrditi še parlamentari posameznih držav. Vse delo na organiziranju zapadno-evropske gospodarske in vojaško-obrambne skupnosti je sicer bilo uspešno, vendar prepočasno za Amerikance in obenem prenapeto za Sovjete. Ti bi bili zadovoljni, če bi jim uspelo preprečiti dejansko oborožitev 12 nemških divizij v Zapadni Nemčiji, kakor to predvideva že sklenjeni sporazum med bonnsko vlado in zapadnimi silami. Bonnski parlament pa še ni odobril te pogodbe.

Težišče vsega razpravljanja okrog nemškega vprašanja skuša sovjetska diplomacija vztrajno in dosledno obdržati na stališču vzhodno-nemške vlade, ki je Zapad dokaj presenetila s svojimi predlogi o vzpostavitvi enotne in nevtralne Nemčije z lastno armado. Da si večina Nemcev to želi, je jasno, prav tako na dlani pa je tudi, da je predlog vzhodno-nemške vlade več ali manj zgolj politični potez v interesu in na liniji splošne svetovne politike Sovjetske zveze in od nje narekovan. Zato je tudi odgovor zapadnih sil na sovjetsko noto glede sklicanja konference štirih glede Nemčije moral to upoštevati in je vseboval gotove zahteve po jamstvih, da bi splošne volitve bile pod nadzorstvom UNO itd. Sovjeti so to odklonili in poslali novo noto. Medtem pa je že prišlo do pristopa Zapadne Nemčije v Atlantsko zvezo s takim imenovanjem „generalno pogodbo“.

Zadnji teden pa je bil v znaku novih poizkusov sovjetske diplomacije zasejati razdor med zapadne sile glede nemškega vprašanja. Tako so poročali časopisi, da je prišel v Pariz francoski poslanik v Moskvi Chateigneau in prinesel franc. vladi predlog, v katerem je rečeno: Sovjet. zveza ne bo pristala na oboroženo Nemčijo, temveč na nevtralno neoboroženo Nemčijo, če bo Francija vsaj pasivno nudila odpor pri naporih USA za čimprejšnjo vzpostavitev evropske armade Atlantske zveze. Za Francoze, ki so le z negotovanjem pristali na oborožitev Zapadne Nemčije, je bila to dokaj mamljiva ponudba. Francija seveda ne bo delala težav v Atlantski zvezi, toda tudi majhen uspeh je sovjetski diplomaciji dobrodošel. Francoska in angleška vlada sta naenkrat pričeli priporočati, da bi bilo vendarle dobro sestati se za skupno mizo s Sovjeti in se pogovoriti o nemškem vprašanju. Zadevo je še bolj zapletel govor nemškega ministra za „vsenemške“ zadeve Kaisera, ki je dejal, da Zapadna Nemčija želi zedinjenje vseh Nemcev, vendar ne postavlja pogoja, da bi se meja Odra-Nisa napram Poljski morala predruščiti, čeprav s tem še ni rečeno, da bonnska vlada sedanja mejo priznava.

Verjetno so vsi ti dogodki na evropskem zapadu vzrok, da pride te dni v London na obisk ameriški zunanji minister Acheson, ki bo poskušal utrditi nekoliko zrahljeno enotno linijo Washington-London-Pariz. Če bo kljub njegovemu odsvetovanju prišlo do sestanka s sovjetskim zastopnikom glede Nemčije, bo to pač pomenilo krajši zastoj v organiziranju vojaške sile Atlantske zveze, v kateri bi imele nemške divizije igrati precejšnjo vlogo. Zavlačevanje — to naj bi torej bila tudi naloga novega sovjetskega poslanika v Londonu.

Medtem je rimski parlament odobril pristop Italije k Schumanovemu načrtu skupne zapadno-evropske premogovno-železarske industrije. To je nov korak k gospodarski enotnosti zapadne Evrope. Zmogljivost te skupne industrije je že sedaj zelo velika in jo presegajo edinele Združene države.

Čeprav imajo Francozi zelo trda ušesa, kadar gre za nemške divizije in more sovjetska diplomacija vedno računati na to ranljivo mesto, toliko energičnejša pa je Pinayeva vlada v svoji borbi proti komunistični stranki Francije. V vodstvu komunistične stranke gotovo ugibajo, kako opravičiti ali zakriti neuspeh zadnjih demonstracij in stavk. Na zadnjih volitvah je stranka res dobila skoraj 5 milijonov glasov in kako je torej mogoče, da te množice niso sledile navodilom vodstva? Kateri vo-

ditelji stranke bodo padli v nemilost in vzeli nase „krivdo“ za vse to?

Med Švedsko in Sovjetsko zvezo je prišlo do diplomatskega spora, ker so sovjetski lovci sestrelili švedsko letalo, ki je padlo v morje. Posadko je rešila neka nemška ladja. Izmed letal, ki so potem iskala ruševine sestreljenega letala, je zašlo eno na sovjetsko interesno področje, radi česar se je švedska vlada takoj oprostila. Na noto švedske vlade glede sestrelitve prej omenjenega letala pa so Sovjeti odgovorili s protestom, češ da je švedsko letalo v sovjetskih vodah začelo streljati na sovjetski letali, ki sta na to odgovorili. Švedska vlada je poslala del svojega brodogojstva na odprto morje, kar predstavlja zelo energičen ukrep. — Zanimivo okrog tega spora je to, da tako energično nastopa švedska država, ki res do največje natančnosti varuje svojo nevtralnost, kar se je pokazalo v njenem zadržanju v Evropskem svetu, kjer je nastopila celo proti Atlantski zvezi. Slični morebitni in ponavljajoči se spori s Sovjetsko zvezo bi pa utegnili spremeniti njeno stališče...

... in pri nas v Avstriji

V notranje-političnem življenju je pretekli teden bilo neko pomirjenje ali pa je to mogoče tudi mir pred novim viharjem. V poslanski zbornici bi morali obravnavati poročilo vrhovnega računskega dvora (Rechnungshof) o poslovanju podržavljenih velebank. To poročilo je bilo — menda na zahtevo podkanclerja dr. Schärfa v času, ko je nadomeščal odsotnega kanclerja — poslano naravnost poslanski zbornici, ne da bi bilo preje predloženo v izjavo bankam, o katerih poslovanju poročilo govori.

Gotovo so hoteli socialisti to poročilo izrabiti najprej proti generalnim direktorjem teh bank, ki so jih hoteli nadomestiti s svojimi ljudmi. Posredno pa bi to poročilo zadelo seveda tudi celotno OeVP, ki je branila poslovanje bank. Toda nendar je vse utihnilo in vsaka senzacija v parlamentu je izostala, ker je poslanska zbornica z večino glasov sklenila proti željam socialistov, naj bi tudi banke najprej zavzele svoje stališče napram pripombam vrhovnega računskega razsodišča. Šele nato bo razpravljala o poročilu poslanska zbornica. Do takrat pa bo verjetno poteklo še precej vode in spor bo nekako zvođenel.

Medtem pa se je primerila socialistom še druga neprijetna zadeva. — Vsem je gotovo v spominu, da je hotel novi minister za trgovino, Böck-Greissau, pred tedni odstopiti. Takrat je potekla veljavnost zakona o zunanji trgovini in minister je zahteval, naj ta zakon preneha veljati. Po tem zakonu imajo namreč posamezni odbori, ki jih sestavljajo zastopniki delavske zveze in raznih zbornic, pravico, da odločajo o izdaji

dovoljenja za izvoz ali uvoz. Minister se mora nato odločbe teh odborov držati in ne sme odločati po svoji volji in pameti. Tako se je na primer lansko leto dogodilo, da je osrednja delavska zbornica ugovarjala proti izdaji dovoljenja za izvoz več stotisoč kubičnih metrov že posekanega in obdelanega lesa. Takrat so bile cene za rezan les na svetovnih trgih visoke in ker je s svojim ugovorom delavska zbornica preprečila izvoz tega lesa, je prišlo za približno 400 milijonov šilingov manj tujih denarnih sredstev v državo. Ko pa so cene na svetovnih trgih padle, je ista delavska zbornica kar naenkrat zagovarjala izvoz lesa po nižjih cenah.

Proti taki pravici raznih odborov in zbornic je trgovski minister protestiral s tem, da je hotel odstopiti. OeVP pa takrat ni sprejela na znanje njegovega odstopa, pač pa je bila zaradi sporazuma med OeVP in SPOe takrat podaljšana veljavnost zakona o zunanji trgovini.

Sedaj pa je vrhovni ustavni sodni dvor odločil, da one določbe zakona o zunanji trgovini, ki priznavajo pravico odločanja o izvozu in uvozu raznim odborom, nasprotujejo avstrijski ustavi in da so zato neveljavne. Sedaj je dobil minister zadoščenje in mora predložiti nov osnutek zakona o zunanji trgovini parlamentu v obravnavo. Seveda je veliko vprašanje, če se bo posrečilo uzakoniti tak zakon, kakor ga minister želi, ker bo gotovo spet treba iskati sporazuma o zakonu med obema vladnima strankama. — Zanimivo pa je sedaj to, da je še veliko število podobnih določb tudi v drugih gospodarskih zakonih. Vsi ti zakoni so v teh točkah protiusustavni in če se bo kdo pritožil, bo moral tako spet razsoditi vrhovno ustavno sodišče.

Začetkom tedna je predložila zvezna vlada poslanski zbornici poročilo o pristopu Avstrije v Organizacijo Združenih narodov. To poročilo bo po odobritvi po poslanski zbornici poslano Varnostnemu svetu združenih narodov s prošnjo, naj bi bila Avstrija sprejeta v Organizacijo združenih narodov. V predlogu je rečeno:

„V imenu vlade republike Avstrije mi je čast izjaviti, da sprejema s tem Avstrija brez pridržka vse obveznosti, ki izhajajo iz določil Združenih narodov. Obenem zagotavlja Avstrija slovesno, da bo od onega dne, ko bo postala članica Organizacije združenih narodov, vestno izpolnjevala vsako izmed določil ustave Združenih narodov.“

Precejšnje zanimanje je opaziti v zvezi s potovanjem zveznega ministra za zunanje zadeve v Jugoslavijo. O tem pa pišemo več v uvodnem članku današnje številke „Našega tednika“ in v najnovejših poročilih na prvi strani ter vse bralce na ta poročila in na uvodnik posebej opozarjamo.

Brazilsko pismo

(2. Nadaljevanje)

Šele sedaj, ko polagoma ljudstvo in vlada spoznavajo globlje razloge nereda na nekaterih gospodarskih področjih, prehaja stvar v etapo bolj premišljene industrializacije. Danes gre tendenca predvsem za tem, ustanoviti temelje solidne osnovne industrije, ne pa končnih proizvodov. Te vrste investicije seveda zahtevajo visokega kapitala ter le po daljšem času morejo postati rentabilne. Če je tekma za naš brazilski trg med vsemi svetovnimi gospodarskimi velesilami vendarle tudi v tej točki tako ostra, potem je to zame manj znak resničnega in iskrenega interesa za razvitek in dobrobit dežele, kakor pa skrb svetovnega kapitala, iz bolj vetrovnih kotov rešiti vsaj del imetja v varno zatišje današnjega že tako majhnega sveta. Naj omenim, da je samo v zadnjih štirih mesecih obiskalo Belo Horizonte vsaj 25, če ne še več, zastopnikov vseh mogočih industrij. Že je na poti iz Nemčije kompletna oprema za ogromne tovarne brezivnih cevi firme Mannesmann, ki pride sem s kakimi 300 tehnikami. Pretekli teden je bil na obisku s svojimi svetovalci znani francoski industrialec Schneider od nekdanjega koncerna Schneider & Creuzot. Tudi ta je že izbral zemljišče za svoje tovarne tovornih avtomobilov in traktorjev. Bil je tudi tu v naši tovarni, ki je last Brazilske narodne banke. Tu bo zgradil novo visoko peč. V ta namen bo povečana električna centrala v Sa. Carvalho (Sveti hrast), ki nam doslej oskrbuje z dvema turbinama

skupno 42.000 konjskih sil, za polovico, tako da bo dajala približno enako moč kot onidve v Zvabeku in Labodu skupaj.

Samo tovarna Mannesmann bo potrebovala 40.000 konjskih sil, za kar jih je doslej zagotovljenih šele 12.000. Od velikih ameriških podjetij pride v Belo Horizonte firma Vickers. Od nadaljnjih industrij pridejo še tri iz Berlina, tri iz Švice, dve iz Holandije, nekaj iz Italije. Prav gotovo je eno dejstvo: bodočnost v Braziliji, ki ima po današnjih svojih naših pojmih res že ogromne razvojne možnosti, ima vendarle le tista industrija, ki bo imela tu svoja podjetja. Sedaj je čas, ko najbistrejši zasledajo tu najugodnejše položaje. Kar bo v tej zvezi morda tudi vas zanimalo, je to, da je te dni prispela prva velika pošiljka avstrijskih kamionov, izdelek dunajskih LKW-tovarn. Kako se bodo tu obnesli v konkurenci z vsemi svetovnimi znamkami, se bo kmalu pokazalo. Res je, da imajo Amerikanci in Angleži, ki so doslej popolnoma obvladovali ta trg, velike prednosti s svojimi izkušnjami. Res pa je tudi, da se zlasti zadnji dve leti spet evropska industrija tu mogočno uveljavlja.

Izmed drugih dogodkov naj še omenim, da se te dni mudí tu graški univerzitetni profesor in kirurg Ernst Navratil, namreč v Rio in Sao Paolo. Za svojo osebo mi je ljube, če mi noben kirurg ne gleda v čreva, pa naj bo še dvakrat bolj izkušen. Kakšnega mnenja pa ste drugi, pa pišite! (Konec prihodnjič)

V znamenju notranjega utrjevanja

Pod gornjim naslovom piše „Slovenski vestnik“ v številki 101. z dne 20. februarja 1948 na tretji strani med drugim sledeče:

„Prav tako samozvano je g. Tischler sodeloval kot deželni svetnik v Pischevi vladi pri ustvarjanju odrebe o takomenovanih „dvojezičnih šolah“, čeprav je bilo jasno, da bo ta odredba služila samo za varanje javnosti in slabitev borbe za osvoboditev koroških Slovencev izpod tujega jarma.“

V številki 501 z dne 19. junija 1952 pa piše isti „Slovenski vestnik“ na uvodni strani med drugim: „Koroški Slovenci vidimo v odredbi o dvojezičnih šolah edini nacionalni uspeh naše težke, žrtevpolne osvobodilne borbe proti nacizmu.“

Kar 400 števil „Slovenskega vestnika“ so morali torej izdati, da so se priklopili gospodje do spoznanja, da je odredba o dvojezičnih šolah vendar v narodnostnem pogledu nek uspeh, katerega moramo braniti z vsemi silami. Sicer pa je praktično izvajanje tudi še danes zelo pomanjkljivo in naša skrb mora veljati temu, da se razmere tudi v tem pogledu zboljšajo.

Pripomniti pa moramo, da gospodje, ki tako samozvestno trkajo ravno na te pridobitve osvobodilne borbe, k tej odredbi niso prav nič doprinesli in so dr. Tischlerja ravno radi te odredbe dolžili narodnega izdajstva, kakor je razvidno iz števil 101 „Slovenskega vestnika“.

V števil 101 „Slovenskega vestnika“ bomo tudi, da je po sklepu POOF dr. Tischlerju prepovedano govoriti v imenu koroških Slovencev in da „pomeni ta sklep POOF-a važen korak v notranji konsolidaciji OF. Z izločitvijo protiljudskih elementov bo OF samo pridobila na notranji čvrstosti“.

Spoznanje prihaja pozno, vendar pa si to spoznanje utira svojo pot in bo mogoče še marsikomu odprlo oči, da bi tako konsolidacija OF — ali DF, kakor se danes imenuje ta tvorba — dosegla čimprej svoj višek.

Dan molitve

Predsednik Truman je v posebni proklamaciji proglasil dan 4. julija, kot dan neodvisnosti Združenih držav za „narodni praznik molitve“.

Proklamacija ima tole besedilo:

„Od prvih dni naše zgodovine se je naš narod obračal k Bogu za pomoč. V sedanjem času, ko poizkušamo utrditi temelje miru in varnosti, še posebej potrebujemo božje pomoči. — Ameriški kongres je sklenil, naj bi predsednik Združenih držav proglasil letos en dan, ki ni nedelja, za narodni praznik molitve. Na ta dan naj bi vsemu svetu pokazali, da gradimo Združene države svoje delo na božjem varstvu in pomoči božji. — Prolašam zato 4. julij 1952 za narodni praznik molitve. Ta dan bomo klicali k Bogu v naših cerkvah, v naših domovih in v naših srcih, ter ga bomo prosili, naj nam pokaže pot, po kateri naj hodimo ter naj nam podeli tudi moči, da bomo nato po tej pravi poti z vztrajnostjo hodili. Obenem pa se bomo Bogu zahvalili za blagoslov in za varstvo, ki ga naši domovini daje.“

zjava o človeških pravicah

V zadnji številki „Našega tednika“ smo pod naslovom „Za pravice podjarmljenih“ prinesli v izveščku besedilo izjave, ki so jo podpisale dne 12. junija letos v Williamsburgu v Ameriki zastopniki onih evropskih držav, ki so še pod komunistično vlado.

V tej takozvani „Williamsburški izjavi“ so se obvezali zastopniki omenjenih desetih držav, da bodo v svojih državah vzpostavili človečanske in politične svoboščine, ko bodo njihove dežele spet svobodne. Izjavo je podpisalo okrog 50 bivših vodilnih evropskih politikov v oni zgodovinski palači v Williamsburgu, kjer je bila podpisana dne 12. junija leta 1776 izjava o človeških pravicah in svobodi.

Izjava v glavnem pravi: „Ko bodo naši narodi spet svobodni, mora biti takoj odpravljena tajna policija, prisilno delo, nasilje in strah pri sodnih obravnavah, preseganje, zapostavljanje zaradi verskega in političnega prepričanja.“

Med podpisniki izjave so med drugimi: Stefan Osusky za Češkoslovaško, Bela Varga za Madžarsko, dr. Miha Krek za Jugoslavijo, Tadeusz Romer za Poljsko, Grigorij Gafencu za Romunijo in Nikola Balbanov za Bolgarijo.

„Nmač čez izaro“

„Nmač čez izaro“ — tako se imenuje nova koroška narodna spevoigra, ki jo je napisal iz „Miklove Zale“, „Drabosenjaka“ in drugih iger znani naš rojak, Jaka Špicar. V nedeljo, dne 3. februarja letos so jo igrali na Koroški Beli pri Jesenicah na Gorenjskem kot krstno predstavo. Igra je zelo zahtevna, saj je moralo biti vseh sodelujočih igralcev, pevcev in godbenikov prav gotovo nad 60. Pridni in požrtvovalni sodelavci vseh panog so vse težkoče strumno premagali in predstava je bila taka, da si boljše misliti ne moremo. Bila je to zares prava narodna igra, podana pestro, naravno, da je tudi koroški igralci ne bi mogli podati boljše.

Snov je vzeta iz našega kmečkega življenja iz onega časa, ko so gradili železnico iz Beljaka na Trbiž, dejanje pa se godi v Bačah in nam kaže semenj in druge značilnosti našega ljudstva. Koroške domače pesmi se vrste in dvakrat se oglasi „Nmač čez izaro“, enkrat v solospetu, drugič kot močnejši zbor malo pred koncem igre. Slikoviti plesi kinčajo razgibane prizore, saj je glasbeni del Jožeta Bernarda kaj posrečeno postavljen. Tudi vadovec nas razveseli, ko vabi bogato Odrtnico na ženitovanje rekoč: „Bog Vam daj en dober čas, da bi bil Ježeš pri Vas ves čas!“ In da bi Marija zraven sedela in Vaše želje v roke vzela.

Da bi veseli in zdravi na tem svetu živeli, po smrti pred nebeškim tronom angelsko pesem zapeli.

Zdaj pa poslušajte, kaj Vam imam razodeti, kar moram v imenu Jurčeva Jokča (ženina) Vam poveti.

On žinja ta ledik stan zapustiti noj se z Zefino Tonco krščansko poročiti. V ponedeljek osem dni se bosta vzela in ob devetih v Ločah po maši poroko imela. K poroki si vabljeni tudi ti, Odrtnica, ki si bila nevesti dobrotljiva pomočnica. Pa k tofelnu zvečer te tudi vabi.

Tam pa nikar na me ne pozabi, ko boš pri fancevta in pratah sedela in se pri zavretem vinu grela.

Ali pa žinjaš vžnika poslati, bo najbolje, meni vedeti nati, da bodo ana konija manj zakvali pa ana bicija manj s kože djali. Ta druji pa pridite zaplečvat in rajat in svoje žejne dušice napajati.

Igra konča srečno in veselo, saj stoje kar štirje pari pred porokami. Tudi ljubezen do domovine je lepo poudarjena.

Navzoči avtor je bil deležen toplega pozdrava, v spomin so mu izročili šopek z narodnimi trakovi in lepo umetniško sliko Jepe in Baškega jezera, kakor jo vidimo v treh dejanjih igre.

Uspeh je bil nedvomno velik, povezanost odra z občinstvom pa prirčna in odkrita.

POZDRAV

(S Holandskega)

To pismo Vam, slovenske Korošice, ki naše drage ste sestrice, ki čutite topló kot me, da hčere smo Slovenije.

Vam, žene na slovenskih tleh, pozdrave, ki naše vzgajate rodove in naše čuvate domove na zemlji Zilje, Drave!

Me ne poznamo zemlje vaše, ne prave domovine naše, a čutimo, da lepá je nadvse, da lepše nima krog zemlje.

Saj čujemo, da vaši so bregovi, vasice, polja in vrtovi kot svet, ki so mu rekli raj... Da dal bi dobri Bog nam kdaj

med vas voditi naša pota in bi slovenska vsa lepota se vaših polj v oko nam zčila in vaših vseh gorá bi sila

spet onih sil nam v duše dala, ki kdaj jih Miklova je Zala v posesti, kakor lev, imela —: „Svetinj tujina ni ji vzela!“

Da matere besede čuvarice v tujini mogle bi ostati, da „nageljčkom“ bi vrtarice tu mogle dosti sonca dati:

Zato v roke zdaj si sezimo, čez zid visoki vseh daljav in v bratstvo srčno si napijmo v zvestobi radosten pozdrav!

Milka Hartman

Sveta Katarina nad Šmihelom vabi

Vse častilce svete Katarine vabimo na cerkveno slovesnost, v nedeljo 6. julija t. l. Veliki zvon, 2.600 kg težak, je že težko čakal odrešitve, rad bi že zapel. Toda g. župnik so vedno rekli, da je še pretežak, da ga še ne moremo rešiti, naj še počiva. In počival je, spal je zimsko spanje, ta zima pa je trajala zelo dolgo, od avgusta do julija, skoraj celo leto.

Sedaj pa mislijo, da bo šlo. Prinesite s seboj dokaj šilingov, da ga bomo lažje vzdignili iz njegovih dolgov.

Radovedni ste, kako bodo naši mojstri

tega orjaka dobili v stolp. Ali ga bo nosil, ali bo imel dovolj prostora, kako bo zapel, to smo pa res vsi radovedni. Kako bo donelo preko polja, dobrane tja gor do vrh Pece in do Djekš?

Ob 8. bo prva sveta maša pri Katarini, ob pol devetih peta sv. maša, ob devetih pridiga, nato blagoslovitev in med tem sv. maša na prostem. Vsi prav iskreno vabljeni od blizu in daleč!

Dne 6. julija vsi h Katarini nad Šmihelom pri Pliberku!

Hrepenenje pevca

(Posvečeno novemu pevskemu zboru na Obirskem in predvsem pevovodju g. župniku T. Holmarju)

Tam, kjer petje dušo greje, kjer se sreče sonce smeje, tam veselje je vse, tja želi mi srcé.

Oh, srcé otožno bije, v vsaki misli večnost žije, tam se združimo vsi, tja, oh pojdi še ti.

Pesem mila, vedno zdrami le ljubezen tu med nami, zvesto spremlja tvoj glas vse naj do groba nas!...

Valentin Polanšek

Štetje

Šteli so nas na Koroškem: Eden, dva in tri... Zaloigro so končali: „Ja, Slovencev ni!“

Spet odkrili so, kaj čuda, vindišarjev rod; to ljudje so brez kulture — Bog si vej odkod.

Nemci niso — in Slovenci? Ne in ne, nikdar! Teorija bo pravilna: Nemč je vindišar.

Zadnja vrstica je zvita, bere se težko... Kaj drži? To ali ono? Misli, pa bo šlo!

Dravski

Sveta dalja

Tihe želje v zlati nadi mi z oblaki pohité, kot metulji po livadi, ki po cvetju hrepené.

Se izgublja jo v daljavi kot ščebet veselih ptic, kot smehljaji, ki sanjavi begajo iz mladih lic.

Mirno mi srcé postane, kakor sinje je nebo — nove sreče nepoznane sluti duša... zre okó...

Tihe želje vse spoji jo v kopnenje svetlo se, s soncem hodijo, živijo, pomladijo mi srcé!

Valentin Polanšek

Sreča

Le enkrat sva se srečala v življenju z gorsko vilo, lasje so bili ji zlato in svila belo krilo.

Zamahnil brž sem ji z roko ter jo obsul s pozdravi: „Hej, deklica, za hip samo pri meni se ustavi!“

„Ne morem!“ mi odgovori z naglasom, ki odklanja. „Nestalnost me od tod podi, usoda me preganja.“

In že je kakor blisk odšla, ki švigne čez planine; od takrat se ne nasmehlja nič več mi iz daljine.

Limbarski

MATI DOMOVINA BOG

je geslo, pod katerim obiskuje oktet „Slavček“ kraje slovenske Koroške s svojo pesmijo.

Dne 29. junija ob 3. uri popoldne v Svečah pri Adamu.

Dne 29. junija ob 8. uri zvečer v št. Janžu v Rožu pri Tišlarju.

Dne 15. julija ob pol 7. uri zvečer in

dne 31. julija ob pol 3. uri popoldne pa prepeva „Slavček“

v celovškem radiu.

Da bi pesem „Slavčka“ vnela vsa srca za vzvišene ideale, žele pevci in vse vabijo k obilni udeležbi.

Karel Mauser:

Jamnik

(12. nadaljevanje)

Misel na ljubezen je prihajala v Barbaro počasi. Ko je Peter sejal, se ji je zdelo neizrečno lepo. Kako bi bilo vse drugače v bajti, ko bi bil še nekdo v njej. Pa je Peter tako čudno plašen in neroden. Ne govori skoraj nič, pride v zadrego, vstane in gre.

Lojze je drug, čeprav tudi na njem ni nič fantovskega. Barbara ve, da so prišla leta. Peter in Lojze, oba sta zrasla naravnost iz otroka v moža. Fantovanja nista poskusila. Mati ju je trdo držala na vajetih in šele zdaj sta se pričela otresati njenega jarma. Lojze se je prvi znašel. Dobil je Rezo, ki jo je zdaj zgubil. Peter tiplje nekam, Barbari se zdi, da k njej, besede pa ne spravi iz sebe.

Noči Barbara skoraj vse premisli. Zvečer včasih dolgo sedi v hiši. Zdi se ji, da prav nalašč. Pa ni nobenega. Ne Lojza ne Petra. In ko zapahne vrata in ugasne luč, še stoji v temi v hiši. Saj se je bila v teh zadnjih letih navadila na samoto. Zdaj ji je spet začela presedati. Nekaj manjka v bajti.

Ko je legla, je vedno skušala najprej misliti na Kačnikovo Maričko. No, kaj pa ima ona? Tisto z Grogorjevimi je brž minilo. Je videla, da ne bo nikoli nič. Za vsemi napleta.

Taka ljubezen!

Potlej prideta Rakarjeva dva. Peter ponižen in tih, neroden in brez besede. Roke preklada in se smehlja. Lojze s šepavo hojo in z govorjenjem. In oba stojita ob njenem srcu.

Včasih se Barbari utrne, če ni misel vstala samo v njenem srcu. Morda Peter in Lojze hodita z njo, ker pač drugam ne gresta. Lojzu je dolgčas po Rezi, Peter pa tako nikamor ne gre.

In da je Lojze udaril Grogorjevega zavoljo nje. Tako

je rekel. Če ga ni samo zavoljo Reze. Tisti odpustek takrat je bil tudi Rezi namenjen. Barbara je o tem prepričana, čeprav je Lojze trdil, da ga je zanjo kupil.

Grmadijo se misli. Vzplapola ena in se usede vase, pa že zagori druga. Barbari postaja hudo. Tako rada bi videla, da bi od nekod zrasla vanjo mirna, vdana ljubezen. Pa ni videti, da bo. To kar se zdaj razrašča v srcu, je le kakor beg pred leti, beg pred samoto, strah, da bo do smrti ostala sama.

Vsako noč prihajajo iste misli. Otepa se jih, odriva, toda misli se trmasto vračajo.

Morda bosta nekoč Rakarjeva oba hkrati prišla z besedo na dan. Kaj potlej? Takrat bi se morala odločiti. Za koga?

Zdela se ji je, da se je njeno deklitstvo razklalo na dvoje. En del visi proti mirnem Petru, drug del proti Lojzu. In ta, ki visi proti Lojzu, je tisti pravi, je tisto mladostno hrepenenje po veliki ljubezni, ki v njeno srce ni nikoli prišlo.

Kaj ima od vsega svojega življenja? Večni tarbehi, večno garanje. Dan je dnevu enak, pride nedelja, maša in kar je še potlej, je samota.

Kakor da se je nekaj premaknilo ob postelji. V košku, v katerem je imela cunje, ki jih je bilo treba še pošiti.

Kako lahko bi v košku spal otrok. Z glavico na blazini, z ročicami na odeji, s skrivljenimi prstki kakor jih ima vsak otrok. In bi dihal s svojo nežno sapo v bajto, vso noč, vse dneve in vse noči.

Barbara čuti sloze v očeh.

Rada bi na glas zavekala, pa ne more. Vsa notranjost je kakor na pol zaceljena rana, s katere je nekdo odtrgal obliž in zdaj peče in žge.

In srce je kakor da ga je nekdo dolgo, dolgo tepel s trnjevo vejjo.

Glas stare Kočarke je še v bajti. Od peči rase, spod stropa pada, iz vseh kotov pritrjuje:

„Ženitev je kakor loterija. Včasih zadeneš, še večkrat ne. Če bi bila jaz v tvojih letih, bi ostala sama.“

Barbarino srce ne pritrjuje. Ne more.

Da bi bil samo Peter, ali samo Lojze.

Barbara ne ve, koga bi imela rajše. Toda bolečina v srcu bi bila manjša. Tako je pa vse zavozljano in niti sama ne ve, kako. Saj nihče nič ne reče. Ljubezen visi nekje v zraku. In Peter molči o njej in Lojz je ne omeni. Hodijo v njej.

Barbara ve, da je med njo in med Rakarjevima nekaj novega, kar doslej ni bilo.

Saj se je takrat z Zanom tudi tako začelo. Mar ni že to ljubezen, da se v samotni povračaš vedno k istemu človeku?

Z zaprtimi očmi se poskuša Barbara zbrati.

Tako je vsako noč.

7

Vreme se je pričelo kisati. Nekaj dni sem so se megle podile po Jelovci, se za hip dvignile, pa spet koj padle med smreke. Je bilo videti, da bo jesen pusta in dolga.

Pusta jesen je že v dolini pristujena. Kaj šele na Jamniku, ko megla zaprede vso vas v puščobo. Nikamor ne vidiš, lije ves dan, lije in noči so polne tistega škrebjanja po strehi. In se puščoba ne premakne. Iti skoraj nimaš nikamor. V Kropo? Je skoraj še bolj pusto kakor na Jamniku. Povsod sama čobodra, kamor stopiš. Hiše kar vise pod breg in se bojiš, da se bodo vse hkrati prevrnile. Na Podbilcu? Na Kolovo brdo? Dva gruntarja sta tam, sama imata puščobe, da ne vesta kam z njo. Do Nemilj je daleč, do Loga še dlje. Na Razpoke bi kdo fantov še rad stopil, pa se dež včasih niti toliko ne unese, da bi človek stopil pred hišo.

No, Jamničani so tudi jesenske pristujenosti navajeni. So nataktnjeni bolj kakor poleti, vendar preveč se ne ženo. Počivajo. Saj počitka so potrebni. Najbolj veseli so dežja otroci. Kadar gre le preveč, ne gredo v šolo. Je le predalet. Do Podblice se pot vleče. In staršem je prav, če so otroci včasih tudi doma. Učenosti na Jamniku ne potrebu-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Zmagoslavni dan Slovencev v Parizu

V nedeljo, dne 8. rožnika, na praznik sv. Trojice, je bilo pod vodstvom pariškega nadškofa Feltina mednarodno romanje v pariško katedralo Notre-Dame. Romanja so se udeležili poleg Francozov še Angleži, Nemci, Belgijci, Luksemburžani, Italijani, Čehi, Slovaki, Španci, Holandci, Poljaki ter Slovenci in Hrvati.

Slovenci so prišli ne samo iz Pariza in okolice, marveč tudi iz ostalih delov Francije. Najbolj številna je bila slovenska skupina rudarjev iz severnega departementa Pas-de-Calais. Ta skupina je prišla s svojim duhovnikom mons. Zupančičem ter s svojim pevskim zborom, katerega vodi g. Franc Per.

Dopolodne so imeli Slovenci peto sv. mašo v cerkvi Čudodelne Marijine svetinje. Po sv. maši so si skupno ogledali glavne znamenitosti Pariza, opoldne pa so imeli skupen obed.

Ko so eno uro pred začetkom prišle pred katedralo slovenske narodne noše, so jih začeli fotografirati iz vseh delov sveta naravnost oblegati. Neprestano so jih slikali in vsak je spraševal: „Od kod ste?“

Ob tretji uri so vse skupine s svojimi narodnimi zastavami slovesno prišle v katedralo, kjer jih je pozdravil pariški generalni vikar mons. Rupp. Nato je bila za vsako narodnost kratka pridiga in pesem v njihovem jeziku.

Za Slovence je imel rektor Jugoslov. katoliške misije, g. Nace Čretnik, naslednji govor:

„Bratje in sestre! — V duhu katoliške skupnosti in ljubezni smo se zbrali z zastopniki številnih evropskih narodov v enem najlepših Marijinih svetišč, da počastimo nebeško mater in Božjega Sina, da jima obljubimo zvestobo in da ju prosimo blagoslova zase, za svoje, za naše narode.

Zato mi, Slovenci, poročajmo v duhu v Marijina svetišča na slovenski zemlji, poročajmo k Mariji Pomagaj na Brezjah, k

Gospe Sveti na Koroškem, na Višarje, na Sveto goro pri Gorici, na Staro Goro v Beneški Sloveniji, k novi Stifiti, k Materi Milosti v Mariboru, na Ptujsko goro, na Svete Gore pri St. Petru, pa še v Turnišče v Prekmurju. Zahvalimo božjega Sina za dar svete vere, Devico verno pa prosimo, da bo naša vera vsak dan močnejša, naša ljubezen vedno bolj goreča in požrtvovalna, da bomo Kristusa nosili ne samo v svojih srcih, marveč da bomo po njegovem nauku uredili svoje družinsko življenje, naše narodno in javno življenje. Materinske roke Nje, ki jo kličemo Pomočnico kristjanov, pa naj čuva nad našim narodom, da bodo vsi Slovenci znali in hoteli, v svobodi in pristoiti pa mogli in smeli urejevati svoje življenje, privatno in javno, po Kristusovih načelih. — „Tolažnica žalostnih“ naj da tolažbo bratom in sestram, ki trpijo! — „Pribežališče grešnikov“ naj odpre oči njim, ki jih preganjajo! — „Zdravje bolnikov“ pa naj da pomoči in poguma našim bolnim bratom in sestram!“

Po govoru je pevski zbor iz Bruya-ja zapel pesem: „Marija, skoz življenje voditi srečno znaš...“

Vsi prisotni so bili presenečeni nad lepoto slovenske pesmi in nad krasnim podajanjem slovenskega pevskega zbora, ki je bil ves v narodnih nošah.

Ob koncu slovesnosti je pariški nadškof Feltin v svojem jedrnatem govoru poudaril, da smo v katoliški Cerkvi vsi narodi eno, čeprav nas loči jezik in četudi so nas včasih dogodki zgodovine postavili na različne strani. Ljubezen je vez, pravica pa podlaga za pravi mednarodni mir.

Zvečer je pariški radio v slovenščini oddajal za domovino izčrpno poročilo o romanju v katedralo Notre-Dame. Slovenci so kar pred mikrofonom na oddajni postaji ponovili svoj del ter so tako tudi bratom v domovini dali čutiti lepoto tega dne.

naznanili, do bodo izvršili smrtno obsodbo. To naznanilo je sprejel z mirom kristjana. Vsekakor se je njegovo telo krčevito streslo, toda duša je obvladala to silno pretresanje, in ni izgubil niti za trenutek notranjega pokoja svojega srca. „Kakor Bog hoče,“ je odgovoril komandantu jetnišnice. „Vsekakor priznam, da po tako dolgem odlašanju nisem več pričakoval tega izida.“

Sam sem ostal pri njem, še enkrat se je spovedal svojih grehov in podal sem mu sveto popotnico. Molil je celo noč, samo od časa do časa se je mirno pogovarjal z obema orožnikoma, ki sta ga stražila.

Usodepolni voz, ki naj bi ga zapeljal v Vincennes (na morišče), je prišel proti šesti uri. Herbuel je objel jetniškega stražnika in komandanta zavora, ki se nista mogla obraniti solz. Nato sem zlezal z njim v zaprti voz.

Med vožnjo je bil miren, celo vesel. Rekel mi je: „Prečastiti gospod, ne morem Vam izraziti, kako veličasten dan je bil včerajšnji dan za me. Kako srečen sem bil! Predokus večne blaženosti je bil, ki mi ga je naklonila ljubeča Previdnost božja. Ves čas sem molil. Včeraj sem bil popolnoma vesel in zdaj sem še bolj. Nimam izrazov za notranji mir, ki sem ga užival to noč. Taka kega veselja si človek ne more predstavljati.“

„Smrt,“ je pristavil, „ni nič strašnega več za me. Saj vem, kam grem. Vem, da grem k svojemu Očetu, da grem v domovino. Čez malo trenutkov bom tam. Seveda sem velik grešnik, največji med vsemi — uvrščam se na najnižji konec. Žalil sem Boga, grešil sem, toda Bog je dober in imam neizmerno zaupanje na njega.“

Nato je molil molitev, ki ga je spominjala na sv. Obhajilo in je tiho šepetal: „Moj Bog je pričujoč!“ In bil je popolnoma napolnjen z veseljem.

„Ah, trdno verujem vse resnice naše svete Cerkve. O kako velik je mir moje duše! O kako lep je ta dan! Kmalu bom pri Bogu.“

Potem se je zopet smehljaje obrnil k

meni in je rekel: „Prečastiti oče, čakal bom na vas tam zgoraj. Peljal vas bom notri; kaj vam morem še storiti?“ Potem je govoril zopet sam s seboj: „Jaz nisem nič, samo Bog je vse. Kar je dobrega na meni, je njegovo, pride edinole od njega; jaz nimam nobenih zaslug; velik grešnik sem.“

Pokazal mi je svoj molitvenik in je rekel: „Vojaki bi morali to knjižico vedno imeti pri sebi in je nikdar pustiti od sebe. Če bi bil jaz skozi vse svoje življenje prebiral to knjižico, bi ne bil storil onega zločina in bi zdaj ne šel na morišče.“

Trenutek izvršitve smrtni obsodbe je prišel. Obsojencu sem podal križ. Zgrabil ga je z globoko ganjenostjo, ga je gledal z neizrečeno nežnostjo in je ponavljal z gignjenim glasom vzklík: „Moj Zveličar, moj Odrašenik! Da, to je On, ki je zame umrl. Tudi jaz bom zate umrl.“ Nato je poljubil sv. razpelo.

Vse je bilo pripravljeno, zlezli smo iz voza. Herbuel je prosil za dovoljenje, da bi sam smel komandirati: „Ogenj!“ Dobil je dovoljenje. Pri tem je rekel: „Če sem imel pogum za zločin, moram zdaj imeti tudi pogum za zadoščenje.“ Pokleknil je in je prejel moj zadnji blagoslov.

Nato se je postavil pred oddelek vojakov, ki naj bi ga ustrelili in jim je zaklical s tresočim glasom, medtem ko jim je pokazal na križ: „Tovariši, jaz umrjem kot kristjan. Poglejte podobo našega Gospoda Jezusa Kristusa, natančno jo pogledajte! Jaz umrjem kakor kristjan. Ne storite, kakor sem jaz storil. Spoštujte svoje predstojnike!“

Se enkrat sem ga objel — trenutek nato sem slišal strašni pok — in Herbuel se je prikazal pred sodnim stolom božjim, pred svojim božjim Sodnikom, ki skesanemu grešniku rad odpusti. —

Segur pristavlja k temu: Povej mi, prijatelj, kaj misliš o veri, ki more tako velikega zločinca pripraviti na takšno smrt? Ali se ne splača o taki veri resno premisljevati?

Iz Beneške Slovenije

Beneška Slovenija je po naravi odrezana z gorami od ostale Slovenije in je nagnjena proti furlanski ravnini. Politično je bila vseskozi odrezana od ostalih Slovencev in je še. Človeku se res čudno zdi, da je mogel ta skrajni obrobek velikega slovenskega plemena, naravno in politično odrezan od matičnega debela, skozi 1.300 let zadrževati pritisk latinskega plemena in ohraniti svoj jezik in svoj značaj do današnjih dni. Tembolj je to čudno še zato, ker so razen Nadiških sodolin vse doline medseboj ločene in se vsaka dolina zase stika s Furlanijo. Tako terski Slovenec večkrat niti ne ve, kje je Nadiška dolina in narobe.

Svojo narodnost so beneški Slovenci oh-

ranili, ker so bili močno zavedni in ponosni na svojo samobitnost, močno navezani na stare navade, na gospodarsko samoupravo, ki so jo ohranili nedotaknjeno do prihoda Avstrije v te kraje.

Sami sebe so imenovali in se še imenujejo „Slovenje“, svojo deželo pa „Slovenjščino“. Ostale Slovence so imenovali „Unejce“, to je Primorce, Kranjce, Korošce itd. K „Unejcem“, to je Primorcem niso silili, ker so se počutili sami bolj svobodne kot so bili Primorci pod cesarjem.

Močno razvito je bilo ljudsko slovstvo, ki je prehajalo iz ust do ust. Tako boš našel v tem kotu slovenske zemlje izredno veliko narodnih pesmi, pravljic in pripovedk.

Na morišče

(Tolažba vere).

Slavni francoski pridigar in pisatelj Segur (izgovori: Segir) pripoveduje:

Nesrečni podoficir je sedel v vojaškem zaporu v Parizu. Bil je obsojen na smrt in je pričakoval izvršitev smrtni obsodbe. Njegov zločin je bil velik. Premišljeno je umoril svojega predstojnika oficirja.

Kot dušni pastir te jetnišnice sem obiskal ubožca — Herbuel me je bilo ime — da bi mu delil tolažbo in pomoč vere. Obžaloval je svoj zločin in je torej sprejel moja tolažila brez težave. Dva ali tri dni, po-

tem ko je slišal smrtno obsodbo, je prejel svete zakramente in od onega trenutka je bil kakor spremenjen.

„Zdaj,“ je rekel često, „zdaj sem srečen. Pripravljen sem: naj stori ljubi Bog z menoj, kakor hoče. V sebi občutim globok mir. Da moram umreti, mi je zato žal, ker za svoj zločin ne morem popolnoma zadoštiti.“ Spovedal se je in je prejel sv. obhajilo skoro vsak teden. (Tedad še ni bilo v navadi vsakdanje sv. obhajilo).

Potem ko je bil dva meseca zaprt, so mu

prirasti na srce. Vse do sedaj mu je bilo to daleč, nepoznano. Zdelo se mu je sicer, da mora biti neznansko lepo, če si z neko nevidno vezjo povezan z deklíčem, tako kakor drugi fantje, toda doslej je na to samo mislil. Zdaj je čutil, da se okrog Barbare vrti celo njegovo življenje, da so vse njegove misli pripete nanjo, celo to, da živi na Jamniku samo zavoljo Barbare. Ko bi Barbare ne bilo, Bog ve, če ne bi odšel v dolino. Za vedno.

Počasi se je začel zavedati, da je mati pravzaprav že nekje daleč. Da je tako kakor da je že ni več v bajti. Da sta v njej sama z Lojzem in med njima Barbara. In še to, da se bosta nekoč udarila kakor dva vola. Vse zavoljo Barbare.

Tako večno ne bo moglo iti. Barbara nič ne reče. Govori kakor včasih. Toda Peter natančno čuti, da se njeno srce vaga k Lojzu. Zavoljo Grogorjevega.

Potlej Peter brska po sebi. Išče napake na sebi. Premalo govori. Lojze je zgovornejši. In da včasih pozabi ter se mu slina pocedi po bradi. Tudi to. Pa se skuša popraviti. Muči se in muči in Barbara ne more reči, da ni že boljši. Da mu otroci pravijo slinar. Naj, če hočejo. Otroci so otroci. Zavoljo tega jih ne more tepsti.

Priden je. Garač mu pravijo po dolini. Kdo boljše kosi od njega? Ga ni. Vsi se ob košnji pulijo zanj. Je Lojze dober kosci, dohiteti ga pa ne more nikoli. Je daleč s svojim redom za njim.

Lep ni. To je res. Pa ni Lojze nič lepši. Še švedrast je. In močnejši? Tudi ni, čeprav je po postavi videti.

Peter ogleduje roke. Kakor iz grč bo. Se spomni Peter, kako je bilo takrat, ko so se v gostilni na Razpokah topli z nemiljkimi fanti. Rovtarjev je imel Lojza že na tleh. Pa ga je Peter zgrabil. In sta se potlej z Rovtarjevim udarila. Fantje so kar stali in gledali. Nihče ni ganil s prstom. Zgrabila sta se in pihala in se prerivala od okna do vrat in spet nazaj na sredo, dokler ni Rotarjev omagal. Petrova pest ga je zabila prav pod mizo, da so ga fantje morali z vodo močiti.

Peter je že skoraj pozabil na vse to. Zdaj je vstajalo v srcu. Saj sta bila z Lojzem redkokdaj s fanti. Bila sta ven-

darle včasih. Zdaj je že dolgo tega.

Kaj torej Barbaro vleče k Lojzu?

Morda je ne! Pa je misel tako skromna, tako šibka, da Peter ne veruje vanjo. Nekaj je med Barbaro in Lojzem. Morda ne še tako daleč kakor nekoč z Rezo, a je vendarle.

Peter ve, da je Barbara tista, ki je ustvarila molk pri Rakarju. In ta molk bo še rasel, poglobljajal se bo in zrasel morda celo v tisto, česar se Peter boji — v sovraštvo.

Lojze misli prav tako. Včasih se že odpravlja h Kočarju. Pred bajto je že, pa vidi skoz okno Petrove oči. In se ogleda po nebu, kakor da presoja vreme in se vrne v bajto.

V neki daljni slutnji še veruje v Rezo. Pozna Grogorjevega. Se zna zgoditi, da bo nekoč Reza še iskala pot k Rakarju.

Mogoče je pot nazaj k Rezi ravno preko Barbare. Tako se včasih Lojzu zazdi. Misel se mu sicer zdi grda, upreti se ji pa ne more čisto.

Reza je le Reza. Lepša je od Barbare. Ni tako tiha. Lojze si ni na jasnem, kako misli zavoljo Barbare. Kar tako se je pričelo. V nekem obupu, ko z Rezo ni bilo nič.

In ko gre še globlje, si mora priznati, da misli na Barbaro tudi zavoljo tega, da bi ključoval materi. Ne bo mu mogla več peti zavoljo bajte. Barbara ima svojo. Brez strehe torej ne bo.

Tako se prerivajo misli od Petra do Lojza, od Lojza do Petra. Trde, nepopustljive misli, ki se vrte samo okoli Barbare.

Rakarica sama ne ve, da je ob njih nič, da sta se sinova prebila iz njenega kroga in da ni več v njeni moči, da bi ju ustavila. Njena beseda je padla.

Grogorjevega je bil poln Jamnik. Vlačil se je po gostilnah in vlekel po zobeh Rakarjeva dva in Barbaro. Mu je Reza to in ono povedala. Lojza se je sicer izogibal, Peter pa se mu ni zdel nevaren. Nekajkrat je mimogrede dregnil vanj. Peter ni rekel besede.

(Dalje prihodnjici)

* cimaraka in malerin, dve drvarski sekiri.

* marije pomeni večerno zvonjenje, pozdrav Mariji.

CELOVEC

Nedeljska služba božja je v poletnem času vsako nedeljo ob 8. uri v slovenski cerkvi v Priesterhaugasse.

Popoldanska pobožnost je ob nedeljah in praznikih ob pol 8. uri zvečer.

RUTE POD KOČNO

Vse druge vasi se oglašajo, le o nas mnogi ne vedo, da smo tako visoko pod Kočno še živi. Saj ni nobenega glasu od nas in vendar živimo v nebeško lepih krajih, imamo svojo faro in šolo, čeprav smo nad 1100 metrov visoko. Res je, da smo daleč od ceste in železnic, vendar nas zlasti v poletnem času radi obiskujejo gostje ne samo iz Koroške, ampak celo iz Primorske in iz Ljubljane. Z vsakim avtomobilom lahko pridete prav do podnožja Stola, se lahko okrepčate v prijazni gostilni in potem imate lepe točke za krajše izlete po planinah.

Preteklo nedeljo smo pa doživeli res lep dan, ki bo nam domačinom in vsem, ki so prišli iz Roža, ostal v lepem spominu.

Zgodaj zjutraj so možnarji oznanjali z močnimi odmevi od Kozjaka in Stola, da bo danes lep praznik pri nas. Fantje res zaslužijo vso pohvalo, saj je grmelo in odmevalo od gorskih sten, da je bilo veselje.

Naša mala a čedna farna cerkev je bila vsa v cvetju in vencih, tako lepo še nikdar ni bila okrašena. Kot ozaljšana nevesta je sprejela prvoobhajance, veliki oltar pa je bil ves bel, okrašen s šmarnicami, ki jih je sedaj po planinah veliko.

Ob pol desetih se je od nove šole začela pomikati procesija. Za križem so šli prvoobhajanci, spremljani od očetov in mater. Kako lepo je bilo, ko so starši spremljali svoje otroke k oltarju. Na levi je stal oče, na desni strani pa mati prvoobhajanca. Cerkev je bila napolnjena. Med sveto mašo pa so g. misijonar govorili o Jezusu, prijatelju otrok, ki bo kmalu prišel v njih angelsko čista srca. Njih govor je bil tako lep in ganljiv, da je vsem privabil solze v oči in nas navdušil za življenje po veri v združenju z Jezusom.

Po sveti maši smo pa imeli še pranganje. Medtem ko so se po dolinah še vlačile megle, je bilo pri nas sončno in veselo. Glasna molitev moč in fantov ob evharističnem Jezusu se je dvigala visoko v naše planine v prošnji za sveti blagoslov! Ob 12.30 so še pokali možnarji, a s pranganjem smo že zaključili, so možje pod lipo stoječi ponavljali: „Lepo je bilo in prehitro nam je minilo.“

Res je, odkar prihajajo k nam gospod misijonar ob nedeljah, gre vse v cerkev, kar se more hoditi, mi bi jih poslušali in se jih nikoli naveličali. Pa tudi sv. zakramente smo sprejeli v lepem številu, zlasti še naslednji dan, ko je pri sv. maši pela naša mladina. Gospod jih znajo lepo naučiti, a tudi korajžo jim dajo, tako jih imajo otroci radi kot beremo v evangeliju o Jezusu, da so Ga otroci radi imeli. Še ko odhajajo, jih spremljajo. Dan 15. junija je bil tako za nas v Rutah dan, ki ga ne bomo nikdar pozabili! Gospodu misijonarju pa vsa naša zahvala!

PEČNICA

Na dunajski veterinarski visoki šoli je diplomiral za doktorja vsega živinozdravstva g. Franc Mikl iz Pečnice. — Novemu domačemu živinozdravniku prav iskreno čestitamo.

STRPNA VAS

Janez Ramuš je šel v Humče po nevesto, po Katarino Schein. V nedeljo, dne 22. 6., jo je peljal v Kazaze, da sta tam prejela zakramente svetega zakona. Poročne obrede so opravili domači gospod župnik Učakar. Veselo hojset pa smo imeli pri Ilgu po stari naši navadi in šegi.

DVOR

V farni cerkvi svetega Mihaela sta se poročila dne 22. 6. Janez Lubas, pd. Potiskov iz Dvora in Marija Močnik, doma s Suhe. Poročne obrede so opravili domači g. župnik. Veselo hojset pa smo obhajali v našem ljubljnem Dvoru.

Novoporočencema obilo sreče in blagoslova.

SMIHEL

Veliko veselje je napočilo za družino našega vrlega organista in mežnarja: Miha Sadjak in Jožefa Sadjak roj. Hudl, sta dobila družinski naraščaj, prvega otroka, močnega, zalega dečka. Naj živi in raste v modrosti in starosti ter milosti pri Bogu in pri ljudeh. Na mnoga leta! Staršem čestitamo iz dna srca!

VEČNA VAS

Do lepe nedelje se je še vsako leto nekaj naredilo v Večni vasi, tako pravijo tam in je tudi res. Lani smo pokrili cerkev. Letos pa smo pozlatili naše kelihe, monstranco, ja celo nov ciborij smo dobili. Toliko zlata in srebra so prinesle naše dobre mamice in žene, da je bilo zadosti tudi za nov ciborij. Boljše bi tega dolgo shranjenega zlata ne moglo porabiti, kot da ste ga darovali za Jezusa. Ko boste počivale že dolgo v grobu, se bo za vas darovala še sveta maša s kelihom, ki ste ga ve pustile pozlatiti. Iz ciborija bo delil mašnik nebeški kruh, za katerega ste ve darovale srebro in zlato. Fantje, možje pa bodo nosili stroške za delo, tako si bodo postavili trajni spomin zahvale za srečno vrnitev iz vojske. Lep nov velum pa obdaja novi ciborij. Bog plačaj vsem darovalcem!

Sneg nam je podrl križ na pokopališču. Trdno smo ga podzidali in postavili. Po devov oče pa so ga nanovo popravili, tako da ga je sedaj lepo pogledati. G. župnik so križ posvetili in blagoslovili. V kratki pridigi so nam predočili pomen svetega križa, posebno še na pokopališču, ki naj bi bil vsem v odrešenje duš in v večno vstajenje. Tako smo lepo zaključili slovesnost pranganja za to leto.

Devet oseb se je javilo doslej, da hočejo iti na Dunaj k katoliškemu shodu. Morda se vas še več javi. Druge vasi pa lahko posnemajo Večane.

AMERIKANCI, SLOVENSKI IZSEJENCI PO ŠIRNEM SVETU, RAZVESE-LITE SVOJE DOMAČE V STARI DOMOVINI Z LEPIM MOLITVENIKOM „VEČNO ŽIVLJENJE“.

Avstrija zida. Tudi Večna vas zida. Bajcar si bo postavil pri cesti novo hišo, klet in temelj sta že končana. Vrtinik ni hotel zaostajati, zato je podrl svojo staro leseno hišo in zida novo kmečko hišo. Črnk pa je imel pozimi nesrečo, preveč snega je bilo na strehi, iz ruševin bo nastalo lepo novo gospodarstvo poslopje. Fera je popravil in moderniziral svoj stari hlev.

Ostali gospodarji pa so se komaj malo opomogli od lanskega zidanja in popraviljenja. Tako povsod napredujemo. Saj pa tudi lahko, ker imamo bogastvo kralja Matjaža čisto pred nosom; dolgo še ne bomo zmanjšali bogastva naše Pece. Napredni smo; saj nam pa daje g. župan lep zgled. Začel je že lani jeseni popravljati svojo hišo in letos lepo nadaljuje. Tudi naš oštir si je gostilo ometal lepo od zunaj, da bi mu več gostov privabila v gostilno.

Našemu županu se moramo zahvaliti, da nam je naredil pot, cesto, iz Breške vasi v Večno vas. Sedaj nismo tako odrezani od sveta, malo lažje pridejo k nam avti in motorji. Samo tisto gospodo tam v Celovcu bi prosili, da bi dala toliko denarja, da bi cesto mogli tudi popolnoma dokončati. Drugače je nevarno, da se kdo zaleti v tiste kupe peska in šodra ter tam obleži za večno. Posebno, če se pozno vrača domov iz kake gostilne.

LABUD

Tudi k nam prihaja list „Naš tednik“ in to še v prav lepem številu, kar je zelo razveseljuje. Kljub temu pa moramo reči, da bi bilo število naročnikov lahko še veliko večje. Še mnogo Slovencev je, ki niso naročniki slovenskega lista. Ali se svoje materine govorice sramujejo? — „Naš tednik“ nam prinaša mnogo zanimivosti, zlasti z veseljem beremo poročila iz naših krajev, iz Podjune, iz Roža in Zilje pa tudi poročila iz Argentine, Amerike in iz celega sveta. Pa še kranjski Janez se včasih oglasi, zdaj ga pa že precej časa pogrešamo. Da se mu ni kaj zgodilo tam v daljni Ameriki?

Kvaterni nedelja je privabila k nam mnogo romarjev, od blizu in daleč so prišli k sv. Trojici. Ganljiv je bil prizor, ko so prišli v soboto zvečer romarji, ki so bili utrjeni od celodnevnega pota, v procesiji z molitvijo in petjem ter so prosili prenočišča. Gostilničar je romarje slovesno sprejel z gorečo svečo v roki. S šopkom cvetic pa sta bila obdarovana romarja, ki že nad 40 let vodita romarje preko planin iz dalj-

nega Ivja (Eibiswald) na božjo pot k sv. Trojici. — Zjutraj so imeli romarji sv. mašo, pri kateri so vsi brez izjeme prejeli sv. zakramente. Bili so nato še pri slovesni sv. maši, ki je bila na prostem, nakar so se spet podali na pot proti domu. Lepo je bilo videti, ko je bil hribček pred cerkvijo od številnih romarjev kakor z rožicami posejan.

Na ta dan pa pri nas tudi sejmarjev ni manjkalo, ti so seveda iz božje poti naredili cel semenj, kar se komaj spodobi za ta veliki in lepi praznik sv. Trojice. — Ko pa je bilo popoldne v bližnji gostilni vse v

ZA SLOVESNE PRILIKE, ZA GOD, ZA POROKO, ZA DRUŽINSKE PROSLAVE JE NAJLEPŠE DARILO MOLITVENIK „VEČNO ŽIVLJENJE“.

največjem „tiru“, je prišel dež, ki je vse razgal. Veliko tombolo so morali preložiti na praznik sv. Rešnjega Telesa. Številni gostje so se pričeli razhajati na vse strani, vsak je iskal, kje in kako bo prišel pod streho. Dež pa je prav prišel in je namakal žejno zemljo še pozno v noč.

Mogli bi sicer reči, da živimo pri nas na kraju sveta. Toda ni tako. Železniški, cestni pa tudi vodni promet po Dravi sosednjo državo se vedno bolj poživlja.

Slana je tam v drugi polovici majnika padla pri nas. Ta pa ni pomorila samo travnikov, ampak tudi naše njive in naše vrtove. Uničila nam je vso zgodnjo zelenjavo. Pri tem se je prav vidno uresničil izrek, ki pravi, da bodo prvi zadnji in zadnji prvi. Vsi oni, ki so prezgodaj sadili in sejali, so morali še enkrat saditi in sejati so tako letos enkrat postali prvi.

LEPENA

Že dolgo se nismo oglašili v „Našem tedniku“. Sicer je vedno kaj novega, a vsega pa vendar ne smemo obesiti na „veliki zvon“. Pomislite, kaj bi se na ta način vse zgodilo, saj bi urednik v Celovcu nikdar ne prišel do spanja, ko bi moral pisma brati noč in dan. Da bi zaradi tega kmalu hudo zbolel, se razume in zato se mi — ki se počutimo zanj odgovorne — bolj poredkoma oglašamo.

Preteklo nedeljo, dne 15. junija popoldne, pa se nas je kar lepo število zbralo pri novo popravljeni Avbrehtovi bajti. Č. g. kaplan Polanc iz Kaple so blagoslovili hišo in novi križ, katerega so naredili stari

Ali ste si že nabavili najboljši in najbolj razširjeni ljudski molitvenik „Večno življenje“? — Dobite ga pri upravi „Našega tednika“.

g. Šopar. Križ je bil postavljen v spomin na rajnega Avbrehtovega gospodarja Janeza Muleja, ki je v pretekli zimi na poti iz Železne Kaple tik pod domačo hišo nagloma umrl in so ga šele naslednji dan našli pod snegom. Naj počiva v miru! Njegovi sestri, ki je do zdaj stanovala v Kebrovi bajti, pa želimo v novem stanovanju mnogo božjega blagoslova.

Križ pa naj popotnika spominja — kakor so g. kaplan rekli — na besede našega Prešerna: „Dolgost življenja našega je kratka“

ALI IMAŠ PRIJATELJA KJE V SVETU IN MU HOČEŠ NAREDITI VESELJE? KUPI IN POSLJI LEP MOLITVENIK „VEČNO ŽIVLJENJE“.

ŠT. LIPS PRI ŽOVNEKU

Na praznik presv. Rešnjega Telesa smo doživeli v Št. Lipsu izvenredno veselje: došli so namreč naši novi zvonovi. Sicer še ne vsi trije, za enkrat samo dva! Na ovenčanih vozovih, v spremstvu prepevajoče mladine, vsa v zelenju in cvetju so ju pripeljali Pečnikovi fuksi iz Sinče vasi.

Več ur je prebivalstvo, zbrano pred cerkvijo, čakalo svoje težko pričakovane brnaste klicarje in se vedno zopet oziralo proti Goselci, kdaj se bodo na Pečnikovem klanu pojavili ovenčani zvonovi. Pa so bili vozniki dobre volje in ker je sonce neusmiljeno pripekalo, so se na stroške botrov parkrat malo ustavili med potjo — v senci seveda — da bi se bron ne raztopil in bi žeja ne bila prehuda.

Okrog petih popoldne pa smo jih le pričakali. Prešerno veselo so zagrmeli topiči in že so se pojavili izza Linčaja kot prvi par Tomažev in Rignov belec. Za njima pa je priškripal ovenčani parizar z dragocenim tovorom. Kočiral ga je z večjo roko fant od fare, Pečnikov Pepej. Marsikomu se je zasvetila solza v očeh, ko se je sprevod ustavil pred cerkvijo. „Doma smo — sedaj Vas bomo klicali k božjemu oltarju,“ so nam šepetali bronasti prišleci.

Po prisrčnem pozdravu, pri katerem je domači dušni pastir poudaril pomen zvonov kot klicarjev božjih, so ju fantje in možje pod vodstvom spretnega Vejnikevega očeta spravili tik pod stolp, kjer čakata svojega tretjega tovariša, ki bo te dni vlit v Häringu na Tirolskem.

Livarna Bühl je topot zopet pokazala svojo svojo spretnost. Zvonova sta izredno lepo izdelana in sta šentlipškim faranom, ki so morali šteti za nje težke denarce, v splošno veselje.

Tvrčki Bühl v Häringu pa gre naše priznanje! Kljub našemu prvotnemu razočaranju pri pogajanjih s firmo jo moramo vsakomur najtopleje priporočati. Upamo, da ji bo tudi naš tretji zvon takisto lepo uspel. Ta bo nosil v tolažbo onih, ki se boje, da bi novi šentlipški zvonovi preveč slovensko peli, latinski napis. Tako bo s tem, kakor se nađejamo, tudi onim zadoščeno, ki vidijo v sliki naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda na malem zvonu kamen spotikel — Naš človek na žalost pač tako rad obvisi na zunanosti in ne prodre na znotraj, v bitvo, v globino! Zato pa tudi mnogi ne morejo zapopasti, da sta pri novih zvonovih odločilna kovina in glas, ne pa slika in napis. Prepričani smo, da bo padla tudi ta težava, ko bodo naši zvonovi na dan našega farnega žegnjanja, to je zadnjo nedeljo v juliju, prvič zapeli. Naj njih glas blagodejno seže v srca vseh faranov in razprši vse postranske pomisleke. Kaj se bomo kregali, saj smo vsi bratje in sestre po veri, jeziku in domovini!

Še nekaj naj ob priliki našega poročila iz Št. Lipsa ne bo pozabljeno: da smo pokopali nedavno Klemanovega očeta Andreja Benetka. Bil je mož dela in mož molitve, poln krščanskega duha. Veselil se je že novih zvonov in jih ni dočkal.

Takisto ni mogel več čakati na nje Linčkov Francej s svojo poroko. Dolgčas mu je postalo v njegovem na novo zgrajenem domu. Začel se je ozirati gori v Zagorske Rute. Tam si je izbral v ošabi pridne Brumnikove Pavle, bivše gojenke šentrupeške gospodinjske šole, svojo nevesto. Na binkoštni ponedeljek jo je popeljal na svoj dom. Da bi mu tam v sreči in zadovoljstvu gospodinjala, to mu prav vsi želimo!

SMARJETA V ROŽU

Po blagodejnem dežju je oživela trava po logih in travnikih. Zdaj šele se splača kositi. Zato kose pojejo od jutra do večera. Zdi se pa, da je tudi smrt nabrusila svojo koso, ker zadnji čas pri nas pridno kosi. V zadnjem mesecu kar štirje pogrebi, to ni malo za našo faro. Tako je nedavno smrt zamahnila in pokosila dve nežni cvetki, dve nedolžni deklici. Zadržala zamahljaja pa sta zadela dve odrasli osebi. Dne 12. junija je na Kočuhi nenadoma umrla Lipičeva mama, Johana Veračnik, rojena Pesjak iz Kroke na Gorenjskem. Dobro mater in skrbno gospodinjjo bodo domači kljub temu, da so že vsi odrasli, zelo pogrešali. Saj se z dobro krščansko materjo v hiši pode-rejo 3 ogli. Kljub nenadni smrti pa so bili Lipičeva mama na smrt pripravljeni, ker so vedno živeli za Boga in Bogu in so se zelo trudili, da bi tudi svojo družino spravili na to edino zanesljivo pot. Bog jim je njihovo prizadevanje gotovo poplačal na drugem svetu, če jim ni bilo dano tu uživati sadov svojih trudov.

Po dolgi in hudi bolezni pa je dan po svojem godu, dne 22. junija, odšla po plačilo Rupnikova mati na Zavrhu, Alojzija Dovjak. V svojem dolgem življenju je morala marsikaj hudega prestati, tudi to, da je bil sin v KZtu. In od leta 1939 je bila vdova. Vendar pa je vedno ostala dobra krščanska mati, ki je vse svoje križe in naloge zaupala Bogu in pri njem iskala pomoči in varstva, zato je od njega prejela tudi tolažbo. V zadnji bolezni je od božiča sem mnogo trpela, zato si je s tem trpljenjem gotovo zaslužila venec nebeške slave, ki ji ga je Bog pripravil kot dobri, verni krščanski materi, ki je vzgojila svojo družino v strahu božjem.

Vsem prizadetim družinam in njih sorodnikom izražamo srčno sožalje, drugim pa želimo, da bi imeli prav tako dobre, zveste in zavedne matere!

Kolektivi na Madžarskem

Madžarska je imela pred vojno med vsemi državami ob Donavi največ veleposestev; leta 1935 so tvorila posestva s površino nad 50 ha 48% celotne površine države; od ostanka je pripadalo 11% posestvom pod 3 ha in 35% posestvom med tremi in 30 ha.

Agrarni zakon iz leta 1945 je razlabil vsa posestva večja od 56 ha. Izjema je veljala samo za lastnike, ki so zemljo sami obdelovali in ki so lahko obdržali zemljo do 114 ha, in za tiste, ki so si med vojno pridobili vojaških zaslug in ki so lahko obdržali do 170 ha. Razlaščeno zemljo so razdelili v majhne kose, od katerih ni bil nobeden večji kot 3 ha in jih razdelili med revne kmete. Niso začeli takoj s kolektivizacijo; vlada se je ukvarjala s podpiranjem drugih gospodarskih vej in je pustila kmetom precej svobode za individualno obdelovanje in proizvodnjo.

Prve zadrage sovjetske vrste so nastale leta 1947 z ustanovitvijo „Državne zveze zadrug“ (na Madžarskem so obstojale že dolgo vrsto let zadrage, katerih delovanje pa je bilo omenjeno na prodajo poljskih pridelkov in dajanje agrarnih posojil).

Leta 1948 — v prvem povojnem letu dobre letine — pa je vlada mislila, da je napočil ugoden trenutek za kolektivizacijo poljedelstva. Tisk je začel pisati o potrebi dviga življenjske ravni kmetov, ter poudarjal, da se to lahko doseže samo z mehaniziranjem in kolektiviziranjem poljedelstva.

V decembru 1948 je vladni odlok ustanovil med poljedelskimi zadrugami posebne „pridelovalne zadrage“, ki so obratovale s posebnim dovoljenjem poljedelskega ministrstva v sporazumu z državno zvezo zadrug. Pristopili so lahko samo kmetje, ki so že bili člani poljedelskih zadrug, z združeno pogodbo za najmanj tri leta in z možnostjo svobodnega izstopa po preteku tega roka.

Pridelovalne zadrage se delijo v tri vrste: v zadrugah prve vrste orjejo in sejejo skupno, vsa druga dela pa opravi vsak član sam. Vsak član mora odstopiti določeno kvoto za zaloge in prispevati k skupnim izdatkom v razmerju površine obdelane zemlje, v istem razmerju pa dobi tudi svojo kvoto pridelkov ter stalno določeni znesek iz naslova odškodnine za živino in stroje, ki jih je dal na razpolago kolektivu.

V zadrugah druge vrste opravijo vse poljsko delo skupno, pridelki se razdelijo v enaki meri med vse člane, neglede na obseg zemlje, ki so jo prispevali posamezni člani.

Za zadrage tretje vrste sta značilna popolnejša stopnja kolektivizacije produkcije in oblika plačila, ki temelji na opravljenem delu in na obsegu odstopljene zemlje, pri čemur pa raznim članom iz naslova najemnine odstopljene zemlje plačani zneski ne smejo preseči 25% čistega dobička zadrage; posamezni člani si tudi ne morejo pridržati za zasebno uporabo več kot oral zemlje in morajo dati kolektivu na razpolago proti primerni odškodnini živino.

Elektromotorje vseh velikosti promptno dobavlja — velike plačilne olajšave

KURT MARKTL & CO.

kmetijski stroji in nadomestni deli

Celovec — Klagenfurt, St. Peter, končna postaja obusa, Völkemarkter Strasse Nr 117

Zadrage vseh teh treh vrst morajo obvezno državi odstopiti svoje pridelke po kvoti, ki jo določijo po obdelani površini, po skupni površini in po znesku zemljiškega davka. Da pospeši ustanavljanje takih oblik zadrug, je vlada dovolila določene olajšave glede obvezne oddaje pridelkov in sicer za 10 do 15 odst. zadrugam prve in druge vrste, večji odstotek pa zadrugam tretje vrste.

Poskus prisilnega kolektiviziranja na Madžarskem ni dosegel uspeha, na katerega so upali, in tudi ni povečal poljedelske proizvodnje. Suša leta 1950 je povečala težave, tako da je vlada v marcu 1950 prepovedala ustanavljanje novih pridelovalnih zadrug. Ker so bili izgledi žetve boljši, je vlada kasneje to prepoved preklicala. Da zmanjša težave kmetov v zadrugah, je vlada nadalje ponudila posojila za nakup semen, živine, za namakalna dela, za zidanje hiš itd.

Petletka 1950-54 predvideva široke ukrepe za pospeševanje poljedelske kolektivizacije. Država namerava dati največjo pobudo in pomoč pridelovalnim zadrugam, ki stremijo po izjavi ministra Gero za kolektivnim obdelovanjem zemlje po socialističnem sistemu.

Več umetnih gnojil

V zadnjem času smo večkrat pisali, naj bi si kmetje sedaj meseca junija nakupili večjo zalogo umetnih gnojil, ker bodo umetna gnojila s 1. julijem dražja. Gotovo je pri tem marsikdo pomislil, kje bo spravil umetna gnojila, da jih bo imel pripravljena za jesensko gnojenje.

Zato je važno vedeti, kdaj trosimo umetna gnojila.

Krompir. Najboljše pridelke daje krompir, ako mu gnojimo poleg hlevskega gnoja še z umetnimi gnojili. In sicer dajemo poleg hlevskega gnoja še 400 kg superfosfata, 450 kg patent-kalija in 300 kg nitramoncala (apneno-amonijev soliter). Vse seveda računano na en hektar njivske površine. Od te navedene količine umetnih gnojil, trosimo superfosfat in patentkalij v celoti, apneno-amonijev soliter pa samo polovico, neposredno predno krompir sadimo. Ta umetna gnojila lahko tudi pomešamo in jih nato trosimo skupno. Ostalih 150 kg apneno-amonijevega solitra pa dajemo kot naglavno gnojilo pred osipanjem krompirja. — Ako pa ni mogoče dobiti patentkalija, vzamemo namesto tega 300 kg kalijeve soli. Vendar pa moramo to trositi preje kakor pa šele neposredno pred sajenjem. Kalijeva sol mora priti v zemljo vsaj 4 tedne pred sajenjem krompirja.

Koruzi. Tudi pri koruzi dajemo pred setvijo le polovico apneno-amonijevega solitra, toda vso količino fosfornih in kalijevih gnojil. Tako trosimo 150 kg apneno-amonijevega solitra poleg 350 kg Thomasove moke in 200 kg kalijeve soli. Vse ra-

čunano na en hektar. Pozneje, ko koruzne rastline razredčujemo, pa trosimo v vrste (ob suhem vremenu in ko so mlade rastline suhe) še po 150 kg apneno-amonijevega solitra.

Ozima pšenica. Kmalu spomladi, ko začne pšenica dobro rasti, trosimo kot naglavno gnojilo 150 do 200 kg apneno-amonijevega solitra na 1 hektar. — Ako pa jeseni nismo gnojili s fosforjem in kalijem, zmešamo v spomladi omenjeno količino apneno-amonijevega solitra z 200 kg superfosfata in 100 kg kalijeve soli ter vse skupaj trosimo kot naglavno gnojilo.

Iz prednjega vidimo, da moramo umetna gnojila, ki smo jih nakupili za prihodnje leto, spraviti tako, da jih bomo imeli deloma na razpolago v jeseni, večinoma pa šele prihodnje leto.

Ko smo že pri umetnih gnojilih, pa moramo spet poudariti tole: Popolnoma nepravilno je tako gospodarstvo, kjer bi naložili ves ali pa skoraj ves razpoložljivi denar v dragocene kmetijske stroje, za umetna gnojila pa nato ne bi ostalo več denarja. Ravno nasprotno je pravilno: denar mora biti na razpolago za ona proizvodna sredstva, ki nam denar najprej — pomnožen seveda — vrnejo. To pa niso kmetijski stroji, ampak umetna gnojila. Pravi napredek je pri kmetijskem gospodarstvu torej mogoče doseči le tako, da ne poskušamo varčevati pri nakupu umetnih gnojil. Za to mora biti denar na razpolago, šele nato pridejo kmetijski stroji in ostale investicije.

Premalo mleka

drugem teletu dajala mleko enako iz vseh četrti vmena.

KONGRES O TRAVNIŠTVU

Letos od 17. do 23. avgusta bo v Pennsylvaniji v Združenih državah VI. mednarodni kongres o travništvu. Pričakujejo, da se bodo kongresa udeležili strokovnjaki iz 55 dežel. Kongres je pod pokroviteljstvom ameriške vlade in odseka za prehrano in kmetijstvo pri Organizaciji združenih narodov. Na kongresu bodo razpravljali o najnovejših ugotovitvah pri pridelovanju krmskih rastlin.

200 MILIJONOV ŠKODE

Skupina strokovnjakov Mednarodne gospodarske organizacije izdeluje načrt o zatiranju kuge na gobcu in parkljih, ki je povzročila v enem letu manjšo proizvodnjo, torej izgubo živalskih proizvodov, za vrednost 200 milijonov dolarjev (šest milijard šilingov). V tej vsoti pa še niso vsebovani stroški za cepiva in razni drugi izdatki pri ukrepih za zatiranje te tako razširjene bolezni.

Ista skupina strokovnjakov pa se posvetuje tudi o zatiranju še drugih bolezni domačih živali, kakor tuberkuloza pri goveji živini, razne bolezni vmen, razne svinjske bolezni itd.

Mrčes — v poletnih mesecih

Mrčes ni samo nadležni, ampak tudi nevaren, ker se po njem prenašajo vsakovrstne bolezni. Najboljše sredstvo proti njemu je red in snaga. — Muh se najlažje obranimi, ako odstranimo sproti vsa živila, ki jih privabljajo. Ker ljubijo muhe svetlobo, zasenčimo okna in zatemnimo sobe ter spodimo nato muhe skozi manjšo odprtino. Tudi preprih muham ne uga. DDT prašek ali tekočina jih uspešno preganja. Na muholovke in na gobe mušnice se jih precej ulovi. Zlasti se izplača uničevati jesenske muhe, ker nam sicer zapuste zalogo.

Bolhe so velika nadlega, zlasti v spalnicah. Obranimi se jih s temeljitim snaženjem tal, rednim menjanjem posteljnine in vsakdanjim zračenjem. — Na glavi in v obleki neprijeten gost so uši. S skrbno snago se jih skoraj vedno ubranimo. Uši na glavi preženemo z DDT praškom ali petrolejem. Najboljše je mazati zvečer in nato glavo dobro pokriti. Nato prečesemo lase z gostim glavnikom in glavo dobro izmijemo. Isto večkrat ponovimo. —

Najtrdovratnejše so stenice. Le vztrajno in natančno snaženje jih premaga, pa še to le po mesecih ali celem letu. V mestih je najzanesljivejša desinfekcija. Kjer pa to

ni mogoče, je najcenejše in najuspešnejše sredstvo tole: oleandrovo listje zrežemo s škarkami in ga v steklenici polijemo s petrolejem. Ta izluži v nekaj dneh iz listja strup, ki uniči vsak mrčes. Ker petrolej ne pusti sledu ne na lesu ne na steni ali perilu, ga lahko povsod uporabljamo.

Nepovabljeni gostje v mnogih kuhinjah so ščurki. Čez dan se grejejo okoli štedilnika in v zaboju za drva, zvečer v temi pa postanejo gospodarji cele kuhinje. Vztrajno zatiranje jih prežene iz hiše. Sredi kuhinje nastavimo v nizke posode močno sladko kavo, v kateri se utope. Lahko jim daš piti piva in omotične lažje uloviš. Boraks in DDT prašek jih tudi uničujeta.

Mravelj se ubranimo, če posipamo njih steze z lesnim pepelom ali ugaslim karbidom ali jim nastavimo paradiznikovo listje.

Miši in podgane so najbolj ostudne živali. Napravijo mnogo škode z glodanjem in prenašajo mnogo bolezni. Zastruplja se jih z modro galico ali ulovi v pasti.

Nekje na Suhi pa so z velikim uspehom pregnali vso to nadležno žival tako, da so eno ujeli in ji na rep privezali majhen zvonček.

Našim gospodinjam

Nega dojenčka

Ali veste, kaj je potrebno za pravilno nego vašega najmlajšega? Za razvoj mladega človeka je predvsem potrebna materina ljubezen, sveži zrak, sončna svetloba, dovolj hrane, svoboda gibanja, dovolj spanja, čistoča in pravo veselje. Nepravilna in vražjevarna mnenja so že večkrat povzročila napačno nego in zaradi tega tudi slab razvoj in bolezen otrok.

Materina ljubezen je za otroka nekaj nenadomestljivega. Zavedajte se, da ravno igranje matere z otrokom, petje in njena bližina privabljajo otroku nasmeh in njegovo dobro voljo. Ta dobra volja je za sprejemanje hrane, za rast in za celoten razvoj otroka tako važno kot sončni žarki pri razvoju rastline. Kakor ne more nobena še tako močna električna razsvetljava, nadomestiti sončne svetlobe tako tudi nobena druga nega in ljubezen ne nadomesti otroku matere.

Dajte otrokom lastno ležišče (košarico — zaboj, otroško posteljico ali voziček). Ne polagajte ga niti k sebi niti k drugim v posteljo. To ležišče naj ne bo preblizu peči in tudi ne preblizu kakega okna ali kakih vrat, kjer je možnost prepiha. Tudi pozimi naj leži otrok na čim svetlejšem prostoru v sobi. Otroku potrebuje mnogo spanja, zlasti še dojenček v prvih mesecih. Zato skrbite, da bo našel mir in ga pri spanju ne motite. Stanovanje, kjer je otrok podnevi in ponoči, zračite dnevno — tudi pozimi. Otroku naj bo mnogo na prostem — tudi pozimi. Seveda, mora biti vremenu primerno oblečen. S tem preprečite pri otroku rahitičnost. Sveži zrak je najboljše zdravilo proti pljučnici in proti jetiki.

Otroku naj se nikdar ne poti; nekateri otroci zaradi vročine podležejo črevesnemu katarju in to največkrat zato, ker so pre-

toplo oblečeni. Pretoplo zavijanje slabi telo in s tem povzroča rahitičnost. Posledice rahitisa so pohabljenost noge, grba (pohabljen prsni koš) in omehčanje drugih kosti. Da rahitičnost preprečimo, otroka pridno sončimo. Zelo svetlosi otroci ne prenesejo močnega sončenja, zato jih izpostavljamo soncu polagoma in previdno.

Otrok naj je, kolikor želi, vendar samo ob določenem času. Nikdar ga ne smete siliti niti ga odvracati od hrane. Hrana naj bo sestavljena predvsem iz sadja in zelenjave, kruha in močnatih jedil. Odsvetujejo preveliko količino mesa. V prvem letu meso sploh ni potrebno. Ako pa otroka hranimo z mesom, naj bo to sesekljano. Priporočajo tudi jetra in možgane.

Povijanje rok in nog (da se jih poravna) je iz zdravstvenih ozirov škodljivo in za otroka velika muka. Pustite otroka večkrat dnevno po možnosti neoblečenega brcati.

Ne zaupajte svojih otrok v varstvo vsakemu, četudi samo za nekaj ur. Kašljajočim ljudem ne dajte otrok v nego. Take osebe mogoče bolehalo na jetiki, četudi na zunaj ne izgledajo nevarne. — Skrbite za snago svojih otrok. Pogosto jih koplajte. Porežite tedensko nohte na rokah in nogah. Tudi dojenčku, da z njimi ne rani kože.

Če hočete imeti res zdravega otroka, mu ne ponujajte nobene kaplje alkohola, niti v obliki mošta, vina ali piva.

Za vsakega vzgojitelja in posebno za mater je najvažnejša ljubezen do otroka. Prava ljubezen ni samo ljubeznjiva in potrpežljiva, ampak tudi nepopustljiva, če gre za blagor otrok. Prava ljubezen odbija otroku želje, če so te za otroka škodljive. Takaj ljubezen izgleda včasih trda, je pa le vedno skrb za otroka.

Celovec ima nove stanovanjske hiše

Zaradi velikega pomanjkanja stanovanj v Celovcu se je odločila lansko leto britanska zasedbena oblast, da zgradi za svoje potrebe vsaj nekaj stanovanj. Tako je začel rasti lansko leto v Celovcu-Otoče (Weidmannsdorf) na Strutzmannstrasse blok stanovanjskih hiš, ki so bile v surovem gotove do novembra lanskega leta. Letos so bila nato dokončana dela v notranjosti in že v ponedeljek so bila nato ta poslopja predana svojemu namenu.

Načrt za te hiše je izdelal arhitekt Sepp Bauer iz Beljaka, izvedbo zgradb pa je prevzelo gradbeno podjetje „Kärntner Baugesellschaft – koroška gradbena družba“ iz Celovca, katere vodstvo je v izkušenih rokah stavbnega mojstra, g. G. Müller-ja. Ta stavbna družba je našim bralcem že znana po zgradbi celovške daljnovodne kurjave. Tudi ne smemo prezreti, da gradi to pod-

jetje celovško plinarno. Že samo te tri zgradbe pričajo o vzornem delu tega znanega podjetja.

Pri stavbi je bilo sodelučeno tudi gradbeno podjetje K. Hitz & Co. iz Celovca. Tudi to podjetje je našim bralcem, posebno onim iz Zg. Podjune dobro znano, ker je zgradilo dravski most pri Tinnjah, kar smo tudi v „Našem tedniku“ poročali.

Skupni stroški za nova stanovanjska poslopja so bili preračunani na 14 milijonov šilingov in omenjeni podjetji sta izgotovili delo v devetih mesecih. Povprečno je bilo lansko leto zaposlenih na stavbi 250 delavcev. Delo pa je bilo mogoče izvršiti v tako kratkem času samo z intenzivno uporabo strojev, bagerjev in vozil. – K hitrejši izvedbi dela je v precejšnji meri pripomogla uporaba „Katzenbergerjevih stropnikov“ (Katzenberger-Decken), ki

jih je dobavila betonska tvornica H. Katzenberger iz Graza (poslovalnica v Celovcu). – V celoti so uporabili za vso stavbo približno en milijon komadov opeke, 600 ton cementa in 20 ton železa. – Vsako stanovanje ima dva večja prostora, dva kabineta, kuhinjo, shrambo in kopalnico. Pri ureditvi stanovanj so bila zaposlena predvsem sledeča domača podjetja:

Podjetje Hans Traninger se je izkazalo zlasti z izdelavo parketnih podov v sobah in vrat iz bukovine ter hrastovine ter obojev vrat. Slikarska in pleskarska dela sta z veliko točnostjo izvršili podjetji Theodor Häring in Hans Janschou. Pri tem se je odlikovalo posebej podjetje Janschou po svoji tehnični novosti, ki je v glavniti, moderni oblogi sten v kuhinjah in kopalnicah. – Elektro-instalacije in varstvo proti strelu

je izveba podjetja Ing. Leopold Wilfan, moderna svetila je dobavilo in montiralo renomirano podjetje Ing. Fritz Czernowsky. – Steklarska dela so izvedba podjetij Brammer iz Celovca in Tumpold iz Beljaka. Vsa ključavničarska in kovaška dela je izvršilo podjetje Josef Vorreiter iz Brež (Friesach). – Kleparska dela so delo tvrdke Franz Handler iz Celovca. – Ogrevalne in sanitarne ureditve je izvršila tvrdka Hans Harlander & Söhne iz Poreč ob Vrbskem jezeru z izredno skrbnostjo in velikim strokovnim znanjem. – Strešno opeko je dobavila veletrgovina s krovskimi potrebščinami Karel Egger iz Celovca. Blago te veletrgovine je znano po svoji izredni kakovosti, za katero pa to podjetje tudi posebej jamči.

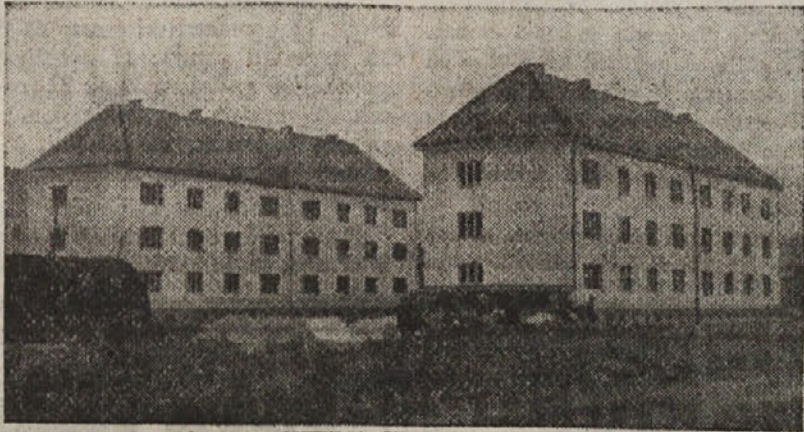
ING. LEOPOLD

Wilfan

obl. konc. elektro-instalater
za svetlobni in industr. tok
Specialne naprave
za strelivo

sodno zapr. izvedenec
Celovec – Klagenfurt,
Theatergasse 4.

Novi
britanski
stanovanjski
blok

Celovec
Weidmanns-
dorf
Strutzmannstr.

Theodor Häring

SLIKARSKO PODJETJE

CELOVEC-KLAGENFURT

St.-Rupprechter Strasse 9

Tel. 16-98

Svetila

vseh vrst

Izvedba vseh zadetnih
elektro-instalacijskih del

Ing. Fritz Czernowsky

CELOVEC-KLAGENFURT,
GUTENBERGHAUS

TELEFON 29-83

KATZENBERGER-DECKE

PATENTE

H. KATZENBERGER,

betonske delavnice, Graz in Innsbruck

Pisarna CELOVEC-KLAGENFURT, Lastenstrasse 11, Tel. 11-55

jeklo
les
čas

VAM PRIHRANI

FRANZ HANDLER

STAVBNO KLEPARSTVO

INSTALACIJA PLINO. IN

VODOVODOV

CELOVEC-KLAGENFURT

Priesterhausgasse 4, tel. 19-07

NOVOST: MODERNA OBLOGA STEN

GLAPLANIT

Edini proizvajalec: Hans Janschou

Izvršuje vsa SLIKARSKA IN PLESKARSKA DELA

CELOVEC-KLAGENFURT, HEIMSTÄTTENSTRASSE 16, Telefon 39-7-95

Centralne kurjave

HANS HARLANDER & SÖHNE

Sanitarne naprave

Poreče-Pörschach am Würther See – Tel. št. 224.

Gradbena podjetje

DIPL.-ING.

Konrad Hitz & Co.

mesni stavbni mojster

CELOVEC-KLAGENFURT

St. Rupprechter Strasse 8H

Telefon 14-80, 19-06

Izvedba visokih in
talinh zgradb in
zgradb iz
ŽELEZO - BETONA

Kupujte

predvsem pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu !

Kvalitetno glinasto strešno opeko

dobavlja

Karl Egger, Celovec-Klagenfurt

VELETRGOVINA ZA VSE KROVSKE POTREBŠČINE

Tovorni kolodvor (Frachtenbahnhof), tel. 43-63 in 13-24

v različnih velikostih
in oblikah
Naravno žgana ali engobi-
rana z
dolgoletnim tovarniškim
jamstvom

KÄRNTNER BAUGESELLSCHAFT

(Koroška stavbna družba)

ZA VIŠOKE IN SPECIALNE STAVBE

R. SCHERZ & G. MÜLLER

Celovec - Klagenfurt, Koschutastrasse 3-5 - Telefon 21-17

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

VEŠKI STAN

Pred dvema tednoma, to je okoli 14. t. m., se je na Veški planini zopet začelo življenje. Iz vseh krajev Podjunske doline so prignali kmetovalci živino in jo zaupali pastirju v varstvo preko poletnih mesecev. Pasem letos 67 komadov pretežno mlade goveje živine. Plemensko gledano ni mogoče govoriti o kaki enotnosti ras. Tukaj stopi v ospredje prav temeljito tisti konglomerat, to je mešanica, ki ga v manjšem obsegu vidimo že v hlevih doma. Da to ni nobeno dobro spričevalo naši živinoreji, to ni nobeno novo odkritje. Bi bil res že skrajni čas, da bi posvetili tej najvažnejši panogi našega kmečkega gospodarstva več pozornosti. Tudi sami živinorejci bi morali začeti z vso resnostjo iskati izhoda in rešitve iz tega stanja.

Vsaakega, ki se bo letos iz globaške ali večje strani podal na Peco, bo presenetila v jeseni na novo prepletkana planinska koča. Pozimi je koča prazna. Kljub temu so vsakemu planincu in vsakemu smučarju vrata odprta. Najdejo pa se vedno ljudje, ki to gostoljubnost izrabljajo. Na planini se človek pokaže, kakšen je v resnici. Pokaže se, ali ima kaj srčne kulture in če se zna obvladati, ko ne zasleduje vsakega njegovega koraka oblast s kaznijo in kazenskimi paragrafi.

Nekaj takšnih, katerim je šport v tem, da škodujejo, če le morejo, skupnosti, se je tudi letos pozimi zateklo v našo kočo. Tu so dali duška svoji kulturi s tem, da so začeli kuriti kar postelje, ko je celih deset

korakov od koče cel kup drv. Je že res vesele, ali spustimo v kočo živino ali pa spustimo notri takšne divjake.

Paša je letos razmeroma dobra, četudi je letos pozni mraz meseca maja zelo zadržal rast trave. Živina se je že kar prilagodila planinskim razmeram. Telički se že derejo zapuščeni in zbegani po planini. Iščejo svoje mamice, katere so morali prežgogaj zapustiti. Pa bodo tudi oni kmalu našli med živino prijatelje, ki jim bodo kazali pota po zelenih strminah, po katerih bodo sedaj dva in pol meseca hodili „s trebuhom za kruhom“.

Pastir in njegov štirinogi prijatelj Kazan pa si želita pogostega obiska. Saj sta oba vedno sprejemljiva za novice in dogajanja spodaj pri „Polancih“.

CIRKUS Rebernigg v Celovcu

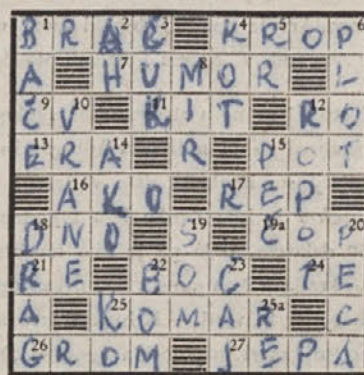
Deset dni bodo spet Celovčani govorili o senzacijah, ki jih morejo videti in ki jih bodo videli v cirkusu Rebernigg. Ta cirkus je pravo domače koroško podjetje, saj je bil cirkus ustanovljen pred 180 leti v Borovljah. Do pred vojne veliko podjetje, je pa vojna vse vzela in po vojni je bilo treba cirkus v celoti obnoviti. Vse seveda ob silnih stroških. V ta obnovljeni del spada tudi šest levov, ki so jih posebej za ta cirkus ulovili v Abesiniji in prepegljali v Graz. Ti levji so posebna točka zelo bogatega programa. Razen levov bo mogoče videti medvede, opice, ponije in tudi kamela ali dromedar bo zabaval gledalce.

Pa ne samo živali, tudi ostali program cirkusa je nanovo sestavljen, klovnji bodo zabavali, visoko

pod kupolo cirkusa bodo izvajali svoje igre Colea-nosi, v svoji drznosti bodo vse prekosili trije Rello-ji.

Za mladino bosta posebni predstavi s popolnim programom dne 2. in 3. julija popoldne in ob znanih cenah. Drugače pa so predstave vsak dan ob 8. uri zvečer, ob sredah, sobotah in nedeljah tudi ob 3. uri popoldne. Otvoritvena predstava je v soboto, dne 28. junija ob 20. uri. Živali je mogoče ogledati vsak dan ob 9. uri in med odmorom pri predstavi sami.

Križanka

Vodoravno: 1 otok v Jadranskem morju; 4 vreča voda; 7 smešnost; 9 četrta in triindvajseta črka; 11 največja morska žival; 12 geometrijski izraz; 13 doba, vek; 15 steza; 16 veznik; 17 del živali; 18 del posode; 19 a. visi na kapi; 21 izraz pri kartah; 22 gora na Slov. Štajerskem; 24 osebni zaimek 2. oseba; 25 žuželka, ki pika; 26 nastane pri nevihti; 27 gora na Slov. Koroškem.

Navpično: 1 kraj ob Baškem jezeru; 2 beseda, ki jo rabimo pri vzdihu; 3 ptič;

ZA KRATEK ČAS

Čudna zahteva

Zena (trgovcu z ribami, ki je odstranil še zadnje luske z ribe):

„Zdaj pa mi odsekajte, prosim, še glavo.“

Čudoviti čevlji

V trgovini s čevlji kupuje mlado dekle čevlje, toda nobeni ji ne ugajajo. Ko ji prodajalka pokaže in pomeji že osem parov čevljev, pa dekle še vedno ni zadovoljna, prinese še en par čevljev in pravi: „Takih čevljev pa gotovo ne dobite v nobeni drugi trgovini in vam bodo gotovo ugajali. Čevlji so namreč znotraj veliki, zunaj pa majhni.“

Bil bi čudež

Učitelj je naročil otrokom, naj prinesejo s seboj jabolčne pečke. Res so prinesli otroci pečke. Učitelj vzame iz Mihejeve ročice pečko in pravi: „Poglejte, otroci, iz te male pečke zraste veliko in lepo jabolčno drevo.“

„To bi bil pa res pravi čudež,“ pravi vmes poltiho Mihej.

Učitelj ga sliši in ga vpraša: „Čudež, zakaj pa?“

Mihej pa se pogumno odreže: „Zato, ker so to pečke od hrušk. Doma namreč nimamo več jabolk, pa sem prinesel pečke od hrušk.“

Dobro jutro — dober dan, SCHLEPPE-pivo vsaki dan!

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji. 29. junija: 7.15 Verski govor — Jutranji koncert. — 30. junija: 14.30 Tedenski pregled — Tekoča dela v kmetijstvu. — 1. julija: 14.30 S pesmijo po Koroški. 18.30 „Ziljska svatba“. — 2. julija: 14.30 Za poželje. — 3. julija: 14.30 Koncert. — 4. julija: 14.30 Komentarji — Po svetu. — 5. julija: 8.45: Znanilci luči (Ant. Askerc) — Šport. 18.30 Zvočna igra. — 6. julija: 7.15 Verski govor — Jutranji spored.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1m oddaja za inozemstvo.

26. junija: 14.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji. 18.30 Lahka glasba. 20.15 Po naši deželi. — 27. junija: 14.10 Skladbe za dve harmoniki. 14.30 Operetne melodije. 19.15 Slov. narodni napevi. 25.15 Slov. narodne. — 28. junija: 12.00 Pol ure operne glasbe. 13.00 Zdravstveni nasveti. 14.00 Narodna glasba. 18.30 Poje dijaški zbor.

URADNE OBJAVE

Javna samostanska gimnazija v št. Pavlu
SPREJEMNI IZPITI ZA KANDIDATE ZA I. RAZRED REALNE GIMNAZIJE

Prosilce za sprejem v I. razred samostanske gimnazije v št. Pavlu s tem obveščamo, naj pridejo zaradi polaganja predpisanega sprejemnega izpita dne 3. julija ob pol 9. uri.

S 4 šil. kolkovane prošnje za pripustitev k temu izpitu je poslali do 28. junija ravnateljstvu zavoda, prošnji pa je priložiti krstni in domovinski izkaz. Vsak prosilec naj tudi izpolnjuje pri vodstvu šole, ki jo je nazadnje obiskoval, da pošlje pravočasno ravnateljstvu zavoda takozvani opis učenca.

Sprejemni izpiti za učence 2. in višjih razredov bodo šele 16. in 17. septembra.

Prošnje za sprejem v samostanski dijaški dom je nasloviti na vodstvo konvikta oziroma internata v št. Pavlu.

Vodstvo zavoda

KARNTNER

AUTOSALON

lastnik Alex Polgar

HERRENGASSE 10

Celovec-Klagenfurt, Tel. 44-24

LOHNER-motorni kotali in avtomobili

tovarniško novi ali priložnostni nakupi

Prodaja - nakup - komisija

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki.

ESPRESSO-DELIKATESE

L. POLENAT

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 8 (palača hranilnice) — Odprt od 2. zjutraj, ob nedeljah odprt od 14. ure popoldne naprej.

Prodajam nekaj izvodov knjig:

1. Nemško-slovenski slovar.
2. Slovensko-francoski slovar.
3. Praktična kuharica (izdano leta 1952).

Naročila pod značko „Janez“ je poslati na naslov „Našega tednika“.

Dobra knjiga

ŠE VEDNO NAJLEPŠE DARILO

Album Koroške	15 šilingov
Ograd (Janez Jalen)	10.—
Rotlja (Mauser)	4.—
Sin mrtvega (Mauser)	4.—
Prekleta kri (Mauser)	4.—
Cmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Cela kolekcija stane	30 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.50 USA dolarjev

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Električne priprave, motorji, le-stenci, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše Elektro-HAAS & CO, Celovec, Bahnhofstrasse

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuje, ako prodaja — k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

Električni hladilniki, 45 litrov: 3600 šil. 60 litrov: 3920. 100 litrov: 5200. MODRITSCH — elektrotrgovina, Celovec Wienergasse.

Priporoča se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik Hans Treffer, Celovec, Burgasse.

Iščem moškega ali moža in ženo, ki bi bila pripravljena prevzeti delo na srednje veliki kmetiji. Pogoji ugodni. Naslov v upravi „N. tednika“.

Obiščite restavracijo „Zur Glocke“, Celovec, Bahnhofstrasse. Vsak četrtek, soboto in nedeljo ples.

Posebna ponudba! Zimnice (modroci) tridelni, kompletne velikosti z dobrim gradlom in I. a afrikom samo 8. 369.— Krischke Co, Celovec-Klagenfurt, 8.-Mai Strasse in Neuer Platz.

LEPO DAMSKO PERILO

Torbice, čevlji, krtače za kopanje, ležalni stoli, pleteno in vrtno pohištvo, vse vrste domačih potrebščin od strokovne trgovine za suho robo, šketi in metle
S. KORENJAK, Celovec, Benediktiner Platz 10

Dr. Hoja Simon otvori 27. junija zdravniško prakso v št. Jakobu v Rožu.

Rabim tri do štiri tesače. — Oglasiti se pismeno na naslov: Klagenfurt, Postfach 312.

Balonski in dežni plašči v največji izbiri v specialni trgovini Valentin TARMAN Celovec, Völkermarkter Strasse 16.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadttheater

Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 27. do 30. VI. „Frühlingsstimmen“

Precht

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30.

Od 27. do 30. VI. „In geheimer Mission“

BELJAK-VILLACH

Bahnhoflichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Od 27. do 30. VI. „Im Lande der Comenchen“

POCENI PRODAJA v trgovski hiši

Georg Umschaden

se nadaljuje! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši

Georg Umschaden

Celovec-Klagenfurt

Fleischmarkt